27 de febrer de 1933
Barcelona

la rambla

(esport i ciutadania)

Passi el que passi, Catalunya es mantindrà fidel a l'esperit democràtic i honest de la República

Any IV. — Número 164 | Redacció i Administració: Rambla Canaletes, 13, pral. — Telèfon 14757 | Impremta: Bot, 21 — Telèfon 13000 | Preu: 20 cèntims

El moment polític

... Ara, els pobres cadàvers de Casas Viejas

(De l'estiu de 1932 a l'hivern de 1933)

per JOSEP M.ª MASSIP

REPUBLICA

La significació del Govern Azaña

SANTALO

Passa una hora greu per al Govern que presideix els destins de la República. Una mala hora, que té massa semblances amb aquella que precedí les jornades del 10 d'agost perquè no en sentim certa alarma.

Una vasta maniobra — no solament política—s'arremolina entorn del Govern Azaña. No es tracta únicament del debat polític plantejat pel senyor Lerroux en les seves intervencions parlamentàries recents. Es tracta, primer, de l'obstrucció radical al Parlament de la República; de la baixa maniobra de la qüestió de Casas Viejas i, en darrer terme, de la liquidació del Projecte de Llei de Congregacions religioses. Tot això concita avui els enemics de la República — de les extremes dretes i de les extremes esquerres—per esfondrar la legalitat republicana.

Esfondrar la legalitat republicana. Conduir-nos a tots a un carreró sense sortida... o amb una sola sortida: la dictadura. Una dictadura — de tipus republicà, això sí— que freni en sèc les institucions governamentals, i que ens retorni a una monarquia sense rei. «A B C» i tota la Premsa de dretes—comptant-hi, naturalment, els diaris del contrabandista March—es llança sense cap mena de respecte ni de dissimulació a la batalla contra el Govern. Que és, en definitiva, la batalla contra el règim.

* * *

Aquesta, i no altra, és la realitat política d'avui. Convé que la democràcia republicana — que, a Catalunya, és la democràcia catalana — la tingui molt present. No hem d'enganyar-nos. Més: hem de pensar que Azaña a la presidència del Consell s avui per avui l'única garantia positiva per a la continuïtat de la República democràtica, intelligent i moderna que Espanya necessita per a la seva renovació. La tònica que la figura insigne del president del Consell ha imprimit al règim constitueix la seva essència vital, el seu nervi, la seva ànima. Recordi's el discurs de les autonomies, recordi's la seva obra com a ministre de la Guerra, recordi's el seu discurs sobre la qüestió religiosa. Recordi's el seu discurs de Santander i el del Frontó Central, ben recent.

Paraules? No. Fets, fets. Per això, perquè les paraules van convertint-se en fets, s'aixequen les dretes i l'anarquisme. I el lerrouxisme, que veu allunyar-se cada dia el Poder conquistat pels vots i per l'actuació serena, severa i honesta dels partits polítics.

Es un deure de la democràcia republicana sostenir el Govern Azaña. Es un deure, sobretot de la democràcia catalana. L'autonomia de Catalunya és un fet principalment gràcies a la seva abnegada actuació — a costa de durísims sacrificis—a la capçalera del banc blau. Azaña i els socialistes—i els socialistes, sí—ignifiquen la continuïtat de l'obra començada, la tenacitat en la reforma empresa, la garantia democràtica d'una Llei inexorable i humana per a tots. I a més a més — pensin-hi les dretes, que sembla que hagin perdut fins l'instint de conservació — el mur de contenció que neutralitza i atura l'acció enfellonida i suïcida de les extremes esquerres.

La minoria parlamentària catalana, digníssimament representada pel diputat Santaló, ha complert un deure elemental de gratitud catalana i de dignitat republicaana en aixecar-se per defensar el Gabinet que presideix Manuel Azaña.

Una vegada ms, Catalunya, per la veu dels seus diputats, ha sabut ésser veu republicana, democràtica i digna.

Una hora greu per al règim

Juliol-agost de 1932. Aquella hora de l'estiu passat fou la d'una batalla a fons contra el Govern de la República. Més tard — a la matinada del deu d'agost, quan la militarada i els nobles es llançaren al carrer per apoderar-se del Ministeri de la Guerra — es veié que, de més a més, la batalla era no solament contra el Govern, sinó contra la República.

En aquella hora també Lerroux demanava el Poder. També deia que els socialistes eren incompatibles amb un Govern republicà. També afirmava que Azaña havia fracassat. Recordi's, recordi's el discurs de Saragossa, que no ens hem de cansar mai de retreure perquè les paraules d'aquell dia—paraules de Lerroux—poden llum sobre moltes coses.

La bandera d'aquell estiu fou, en definitiva, l'Estatut. Tota la reacció del país, tots els enemics de la República, es concitaren contra l'autonomia de Catalunya. Després del discurs de Lerroux a Saragossa, com si s'obeís a un conjur, de tots els fronts partia una durissima ofensiva contra el Govern Azaña. El míting de la plaça de braus de Madrid, la Premsa del contrabandista March, els militars de Carabanchel — recordi's el noble gest de Mangada —, les pàgines de "A B C" i de "El Imparcial" —, qui pagava "El Imparcial" aleshores? —, l'agressió a Gassol, la difamació contra Bello, els discursos de Royo i Fanjul, tot era una resultant de la desesperada campanya iniciada contra el Govern Azaña. Contra el Govern que es disposava a aprovar l'Estatut.

Per aquest sol fet de l'Estatut? No. L'Estatut no era més que el pretext per donar la batalla. La batalla contra el règim democràtic, contra el Parlament, contra les esquerres, contra la Reforma Agrària, contra la Llei, contra la impossibilitat de fer contraban des dels grans hotels i política des de les casernes. Aquell estiu, com aquest hivern, Lerroux iniciava l'ofensiva. A la seva ombra — ¿no era, en definitiva, un republicà? — es concitaven tots els enemics de la República. I allò, aquella campanya vergonyosa, de Lerroux, de Melquíades Alvarez, de Royo, d'Emiliano Iglesias, de Fanjul, de "A B C" i de "La Libertad", de Garcia Sànchis i de la capellanada, acabava en un home: Sanjurjo.

Jo no sé si Lerroux esperava o no esperava aquell resultat. El que sé és que Sanjurjo fou la resultant d'una campanya insensata o criminal — segons casos— contra la República, i que la primera manifestació d'aquella campanya consisti en un discurs contra el Govern Azaña i amb una demanda del Poder: el discurs i la demanda els formulà Lerroux a Saragossa. Després les dretes, l'Estatut i Sanjurjo feren la resta. I la República — no ens enganyem — passà un gravissim moment de perill.

Sortosament, la serena energia del Govern Azaña dominà la situació.

Hivern de 1933. Segona ofensiva

La inicia també — és curiós, terriblement curiós — el senyor Lerroux. En un discurs a la Cambra diu molt aproximadament les coses que va dir en el discurs de Saragossa i acaba demanant el Poder. Demanant el Poder, que s'obté d'aquestes dues maneres: al Parlament, amb una votació; o al carrer, amb unes eleccions.

Passat inútilment el segon discurs — com en aquell conjur de l'estiu de 1932 — heus ací que les dretes i les extremes esquerres es llancen novament contra el Govern. Ja que no hi valen discursos ni declaracions a la Premsa, ni inaudits requeriments al cap d'Estat, l'ofensiva busca un altre front. Casas Viejas. Encara que, en definitiva, darrera de Casas Viejas tornem a trobar-nos amb la Premsa del contrabandista March, i amb els monàrquics de "A B C", i amb els Fanjuls, i amb "El Imparcial", i amb el monument al Sagrat Cor de Bilbao, i amb el carlisme d'aquest bon senyor de cara de lluna que es diu Goicoechea... I amb el projecte de Llei de Congregacions Religioses.

Tot això — de Lerroux a Lamamié de Clairac, passant per l'ombra de "Seisdedos" — s'arremolina ara entorn de Casas Viejas, que és la nova bandera responsabilista. La d'ahir era la de la unitat d'Espanya. La d'avui és la de l'aixecament anarquista de gener.

Una Comissió de diputats

¿Què ha passat amb l'afer de Casas Viejas? Misteri. Quan la qüestió havia estat suficientment debatuda a la Cambra; quan el Jutjat especial nomenat per depurar i sancionar els dolorosos fets de gener garantia la justicia més severa per a tots; quan l'actuació del Govern i de la força pública havia estat discutida i aclarida, heus ací que la qüestió es reprodueix. Per què? Què ha passat? No ha passat res més que això: que algú s'ha adonat, una mica tard, que la tragèdia de Casas Viejas pot utilitzar-se com una nova arma contra el Govern Azaña, que acabava de sortir netament victoriós del debat polític que plantejava el senyor Lerroux en els primers dies de febrer.

El senyor Lerroux, sempre el senyor Lerroux!... ¿Per quina ratalitat el nom del líder radical va lligat a tantes ofensives contra el Govern que degeneren ràpidament en atacs contra el règim?...

I es forma una Comissió parlamentària extra-oficial. Sens dubte, formen aquesta Comissió els diputats de més prestigi de l'oposició? No: formen aquesta Comissió el general monàrquic Fanjul, el metge aragonès de malalties secretes Algora; l'ex-governador de Madrid amb mania persecutòria i comptes no gaire clars, Eduard Ortega Gasset... i algú altre: Sediles, Rodrigo, Soriano, i un diputat radical. Un diputat radical. Només hi faltaven Royo Villanova i Melquiades Alvarez.

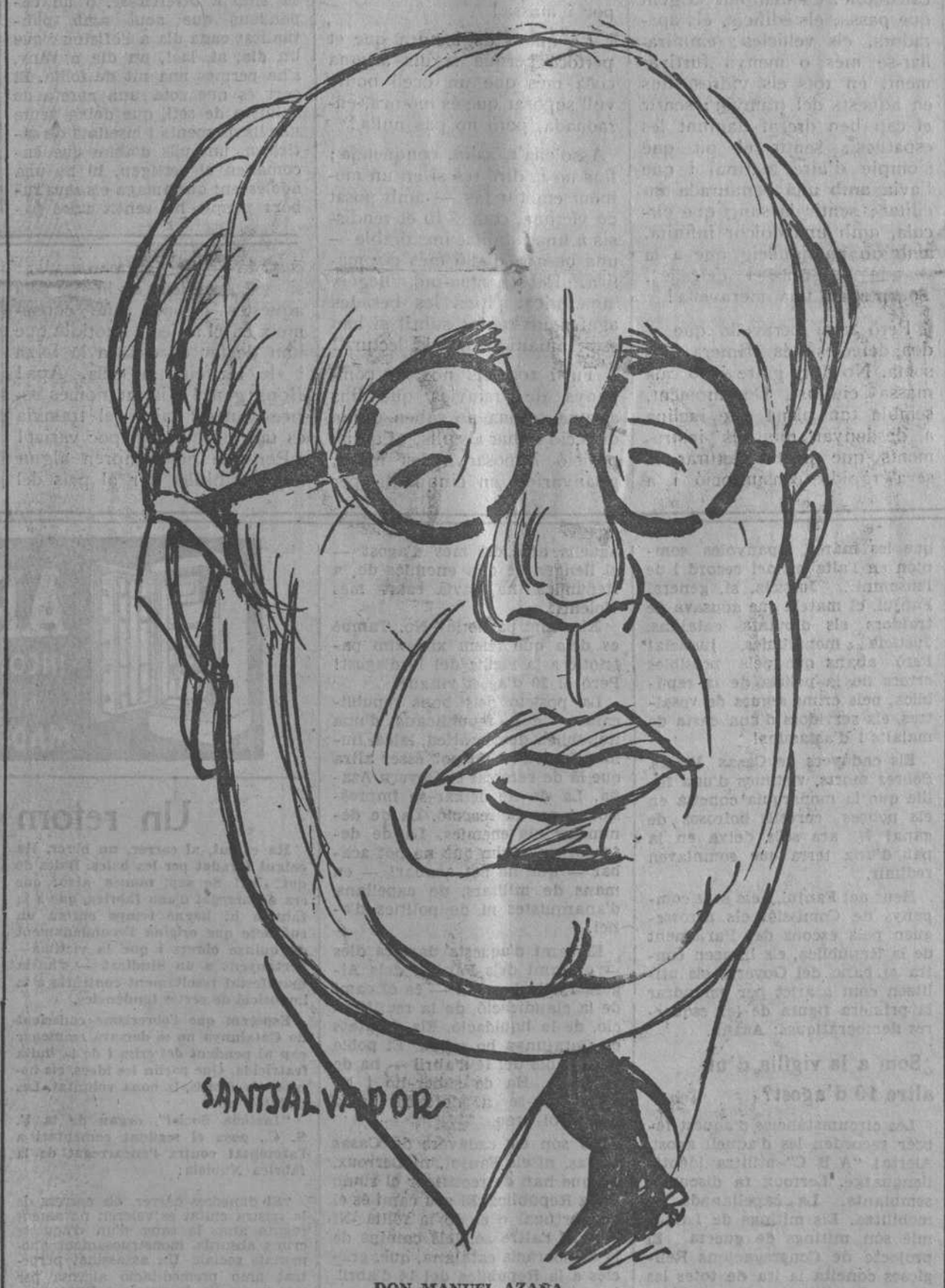
Els cadàvers de Casas Viejas

La Comissió — corejada entusiàsticament per "A B C" — amb el general Fanjul al cap, va a Casas Viejas i descobreix de sobte que la repressió de la guàrdia d'assalt fou inhumana, que s'afusellà sense pietat, que es maltractà sense contemplacions.

Es cert? N o ho és? En tot cas no era ja d'incumbència de generals monàrquics ni de pobres diables especialistes en malalties secretes, l'esbrinar-ho. Per alguna cosa el Govern havia nomenat un tribunal especial i havia promès depurar les responsabilitats que poguessin haver-hi.

Però el que convé és donar la batalla al Govern Azaña. I Fanjul, i Algora, i Ortega i Gasset, i els altres compareixen al Par-

(Passa a la pàgina 2)

DON MANUEL AZAÑA

(Dib. de Santsalvador)

CATALUNYA

Ni vencedors ni vençuts

Els enemics de l'«Esquerra», i, en general, els enemics de la República — que a Catalunya es confonen molt sovint — s'han fregat les mans de satisfacció, en els darrers dies de la setmana anterior, davant de la contingència sorgida aparentment en els rengles d'aquell Partit en relació amb una qüestió d'apreciació política sobre determinats punts del Projecte d'Estatut interior de Catalunya, que el Parlament ha començat a discutir.

LA RAMBLA, que ha sabut mantenir en la qüestió de referència, com en totes les que s'han plantejat dintre la democràcia republicana, una posició de neutralitat i d'independència trencada només quan l'interès comú i essencial del catalanisme republicà ho exigia, i que ha seguit amb certa angúnia la diferència doctrinal plantejada dintre dos sectors de l'«Esquerra», celebra cordialment que la reunió del Comitè executiu—celebrada el passat dissabte — hagi trobat un punt de coincidència que harmonitzés les dues posicions i consolidés la imprescindible disciplina del Partit.

La nota oficiosa lliurada a la Premsa, acabada la reunió, demostra que el punt de coincidència ha estat trobat, sense que hagi de patir-ne la unitat de la força política que, pels sufragis del país, governa avui Catalunya. Noblement s'han sostingut, per una i altra banda, en bon règim democràtic, uns punts de vista. I noblement s'ha buscat una conciliació que no portés la diferència a termes irreductibles.

No hi ha, cal que no hi hagi, ni vencedors ni vençuts. L'hora és prou delicada perquè la democràcia catalana no sàpiga trobar la necessària unitat que ha de fer-la indestructible. Això, en definitiva, és el que ha sabut fer l'«Esquerra», en aquest moment greu de la República. Sobre les lògiques tendències de doctrina o d'afecte, sobre els respectius punts de vista tàctics, els homes del gran Partit català han sabut posar-hi l'interès suprem de tots: Catalunya. I, avui, la jerarquia més alta del nostre poble, la gran figura aglutinant de la nostra democràcia, és la persona, el prestigi i la representació senyorial de Don Francesc Macià.

En tramvia

Invitació a la lectura

per CARLES SOLDEVILA

Deu hores del matí. Al tramvia. Set passatgers del sexe fort que procuro classificar mentalment: l'un deu ésser un industrial que té automòbil, però que l'usa amb parsimònia; dos dels altres deuen ésser oficinistes que entren tard o que tenen un horari especial; un altre passatger fa semblant d'ésser un curial que va cap al Palau de Justícia; el cinquè, amb la seva cartera atrotinada, pot ésser un comissionista que treballa la plaça; el sisè... el sisè no cal fer suposits: és un ordenança d'un Banc; el setè, amb la seva modèstia i la seva expressió tranquilla, diriau que és un petit rendista o pensionista que ha trobat l'equilibri entre les seves necessitats i les seves satisfaccions.

Pasem al sexe bell: cinc representants. La modisteta que o bé entra tard al taller i bé en surt per alguna comanda de la mestressa. La segona que va a un funeral o potser a casa el dentista, perque si no fos per complir obligacions peremptòries, és evident que encara fóra a casa en bata, en sabatilles i sense pentinar. La noia de vint anys que torna de jugar una partida de tennis en alguna pista dels afores i la noia de vint-i-vuit que ha anat a missa o ha combregat. La cuinera de casa bona que torna de plaça amb el cistell farcit.

I ara ve el detall sensacional que fon aquests personatges en una mitat imprevista: NO N'HI HA CAP QUE LLEGEIXI.

Ni l'industrial ben vestit i ben afaitat, ni l'oficinista d'ulls vivaços, ni l'oficinista d'ulls pansits; ni la modisteta adolescent, ni la jugadora de tennis, ni la cuinera opulenta; ni el comissionista nerviós; ni el rendista assossegat; ni la senyora que va al funeral, ni l'ordenança del Banc... Ningú, ningú sent la necessitat d'omplir el desenfernament del trajecte amb una lectura o altra.

Una casualitat? Potser, sí. Però el sol fet que sigui possible ja em sembla calamitosament significatiu.

Dubto que en gaires ciutats de l'Europa culta i de l'Amèrica civilitzada resulti fàcil de trobar-li parió. En qualsevol tramvia de qualsevol ciutat anglesa o alemanya, ianqui o francesa, ens fóra impossible a aquesta hora matinal relativament matinal, de trobar dotze persones sense un llibre ni un diari.

Jo prou faig esforços per excusar aquest plural testimoni de indiferència, d'apatia, d'analfabetisme pràctic que tinc al meu voltant i que gairebé em fa avergonyir de sostenir un paper als dits. Em dic: "Bah! ¿Els teus companys de viatge no llegeixen, per que estan absorvits per llurs pensaments. Mediten. La meditació no és equivalent i de vegades superior a la lectura?"

Esforç inútil! Apenes he acabat de formular aquesta excusa, la imatge de la senyora que va al funeral i la del funcionari dels ulls aixerits, que són les que tinc al meu davant, m'obliguen a retirar-la. Es tan evident que ni l'un ni l'altre descabdellen cap meditació important i que deixen divagar llurs sentits i llur imaginació en un papalloneig sense profit!

I els altres, què?

Em giro dissimuladament i espio el posat de l'ordenança del Banc. Sembla preocupat. Ves a saber! Talvegada té conflictes familiars que l'enguniegen. ¡Potser és quasi segur! — el seu jornal no basta a cobrir les necessitats de les prole. Es natural que no tingui esma d'agafar el diari per informar-se dels episodis de l'ambició japonesa o dels tripijocs de la política local. ¡Altre feina té!

No. Tampoc és vàlida aquesta excusa. Els ordenances de Banc anglesos o suïssos també tenen mal-de-caps íntims, també passen angúnies domèstiques. I tanmateix, llegeixen.

Precisament una de les admirables utilitats que trobo a la lectura és la d'esdevenir una mena de sedant per als problemes aspres i rasposos que la realitat planteja. En ocasions que el nostre pensament exasperat, funciona a batzegades, s'embolica, ensopega, topa, s'escorxa i és a punt d'entrar en un deliri dolorosíssim, la lectura li esdevé una mena de carril per damunt del qual llisca amb suavitat, cada cop amb més suavitat, àdhuc si la novella és plena de passions, àdhuc si el tractat de filosofia degota pessimisme, àdhuc si l'assaig sociològic evoca un món ombrívol... Sí: per què en aquest simple trànsit del subjectiu secret a l'objectiu públic, de la meditació incoherent a la conferncia escrita, hi ha sempre o gairebé sempre una ascensió vers la serenitat. Ah, quantes vegades, mitja hora de lectura, tirada amb una mica de traça, m'he fet un efecte més intens i més noble que no una presa de bromur o que una tassa de tilla!

Amb l'avantatge que aquesta mena d'excursió que és la lectura, en allunyar-nos una estona dels problemes pràctics que ens assetgen, no ens torna pas més inhàbils per resoldre'ls. Diria que és al contrari: quan, clòs el llibre o plegat el magazine, tornem a acarar-nos amb la realitat, ens trobem sovint amb més lucidesa d'esperit i amb un cor més valent. Lenin, durant els seus anys d'exili, va passar més temps a les biblioteques que enlloc; Napoleó no sortia a campanya sense la seva biblioteca portàtil...

No; per preocupat que estigueu estimat ordenança del Banc de X., no us haurieu d'estar de llegir una estona, mentre el tramvia fa un trajecte que sabeu de memòria i que ja no us diu res.

Ni ell, ni els altres tenen excusa. ¿Ni la noia jove i agraciada que per sol fet d'existir ja sembla que pagui tots els deutes i compleixi tots els deures? Tampoc ella! La joventut és un tresor indescriptible, incalculable. Contemplar la gent que passa, els edificis, els aparadors, els vehicles; emmirallar-se més o menys furtivament, en tots els vidres, fins en aquests del tramvia; sentir el cap ben dreçat damunt les espatlles; sentir el pit que s'omple d'aire matinal i que l'avia amb una benaurada facilitat; sentir la sang que circula, amb una dolçor infinita, amb un passigolleig que a la vegada esperona i delecta... Tot plegat, una meravella!

Però una meravella que té dos defectes: és efimera i és soma. No dura gaire i no cala massa endins. De moment, sembla tan plena que inclina a desdenyar tots els instruments que poden deturar la seva ràpida consumpció i a menysprear tots els adobs que poden enriquir la seva obra. Però, després, quan ja és tard, un hom s'adona que aquella onada prodigiosa no ha deixat cap saó. Per què? Perque un esperit massa llis, gens treballat per la ciència i la suggestió dels llibres, no ha ofert cap resistència a la delícia que passava. Ha estat com la pluja torrencial que inunda els camps rasos sense trobar-hi cap plantació que l'entretingui i deixi temps a la filtració de les aigües.

¿Sabeu el secret d'aquest tomb sobtat tràgicament sobtat, que fan moltes dones de la nostra terra, avui joves illusionades i demà matrones decebudes? Es que llurs esperits incultes han deixat passar estèrilment les aigües generoses de la primavera. El mot és dur, però, què hi farem? és exacte: llurs illusions han rodolat per un pla quasi exclusivament animal.

Ah, tu, eixerida modisteta o dactilògrafa que vas al tramvia còmodament assegudа, durant un quart, durant vint minuts, i, ni per trobar un posat escaient, t'acut de llegir: veiessis en quina postura — una mà agafada a la baga de cuiro que penja del sostre, l'altra tenint el llibre o el diari — llegeix en les teves collegues de Londres o de Berlin quan fan en metro i en autòmnibus llur trajecte quotidià!

"No tenen aquest sol!"

No oblido el sol tebi ni l'aire manyac de les nostres latituds. Admeto sense resistència que l'amabilitat freqüent, per no dir contínua, de la nostra atmosfera, ha de reduir la quota de les nostres lectures — i especialment la de les teves, noia agraciada, que vas al tramvia, recollint afalacs del Cel i de la Terra. ¡Però, entre poc i massa!

La quota de lectura que et pertoca perquè siguis alguna cosa més que un ocell bonic vull suposar que és mòdica, enraonada, però no pas nulla!

Assolella't, salta, conqueteja; fins no et diré res si en un moment emotiu fas — amb posat de víctima, com si tu et rendissis a una fatalitat inexorable — una besada d'allò més cinemàtica. Però, creu-me, llegeix una mica. ¡Fins les besades agafen un regust subtil si han estat amanides per la lectura!

Tu i tots els nostres companys de tramvies que fins alguna estona no saben quina direcció donar als ulls, ni quina posició imposar a les mans, guanyarieu un cinquanta per cent de gràcia o de personalitat si us decidíeu a llegir sols aquestes estones que consumeix en el trajecte quotidià que han de fer de casa a la feina i de la feina a casa. Apa! Bona gent! Viatjar només sobre aquests rails del tramvia és tan mesquí, tan poc variat! ¿Per què no compren algun cop un bitllet per al país del somni ben governat, del somni voluntari, del somni que aspira a restar? ¿Per què no llegiu una mica, rendistes, modistetes, curials (hi ha alguna cosa més que els autos i els apuntaments en aquest món!), jugadora de tennis, comissionista (dins la teva cartera, encara hi cap un llibre!), ordenança, buròcrata, cuinera (de la sisa, també poden sortir algun cèntim per a comprar paper imprès!), senyora, militar, industrial, etc.?

Apa, apa, llegiu una mica. La lectura no és metzina i la vida pròpia sense els prolongaments i ressonàncies que li donen els somnis i les meditacions dels altres, resulta massa breu, sorda idesesperada.

Punts de vista

Innocència del Carnaval

per DOMÈNEC GUANSÉ

Per als adolescents, sobretot per a aquells que, ultra una formació religiosa, tenen unes certes curiositats literàries, el Carnaval agafa un prestigi diabòlic. L'agafa també, encara que amb més simplicitat, per aquelles persones ingènues que perllonguen, al través dels anys, una mentalitat d'adolescent.

La religió i la literatura — aquests dos grans excitants de la imaginació que han creat tantes allucinacions perilloses — han fet al voltant del Carnaval un halo de misteri, de pecat i de crim. Hom diria que han pres les contraccions tràgico-grotesques que plasmen les carotes del carnaval — contraccions d'embriaguesa, d'idiotisme, de luxúria i de maldat — pel propi rostre, per la pròpia expressió del carnaval. Han cregut també, o han simulat de creure, que sota la careta de vellut o de setí s'amaga una terrible vampiressa disposada a xuclar amb els llavis emporprats, amb l'alcohol cristal·litzat de les pupil·les, les vides dels homes que la follia del carnaval posi al seu abast. Fins han fet creure que sota les disfresses espellifades d'hermafrodita hi havia amagats qui sap quins instints abominables.

Però tant la literatura com l'Església, que celebra aquests dies funcions de desgreuge pels pecats comesos, vol fer prosèlits tot explotant les ànimes febles. La literatura, per captivar morbosament amb l'encís i l'emoció dels amors prohibits i del misteri, ha exagerat també moltes vegades.

El cert és que sota les faccions repulsives d'una carota tintada de vermelló, amb faccions mig d'assassí, mig de sàtir, o simplement dissimulat en una nàpia grotesca, hi ha només que un burgès panxacontent que no pensa sinó a divertir-se, o un dependent que acut amb puntualitat cada dia a l'oficina i que un dia, ai, las!, un dia a l'any, s'ha permès una nit de follia. El cert és que sota una careta de vellut o de setí, que deixa veure uns llavis roents i cisellats de satiressa, uns ulls d'abim que encomanen el vertigen, hi ha una adolescent que amaga els seus rubors perquè ha sentit unes paraules atrevides o uns contactes impurs, o hi ha encara més simplement una pobra dona que sent tota la recança de la vida que passa i que vol exprémer potser en una nit les darreres gotes d'una jovenesa que es marceix. El cert és també que aquell hermafrodita que passeja una disfressa miserable, amb unes faldilles que dissimulen una masculanitat ben malparada, o amb unes calces que acusen una feminitat gens desitjable, no hi ha altra cosa que un pobre derrotat que vol oblidar per unes hores, fonent-se entre la joia dels altres, el seu dolor, la seva inutilitat o el seu fracàs.

Fer literatura de tot això, literatura desenganyada o excitant, és una feblesa que han tingut molts escriptors. Hom en pot perdonar de vegades la falsedat en paga d'algunes belles pàgines creades. Però crear-hi una atmosfera terrible, prendre-ho com a pretext per a cridar el foc de Sodoma i de Gomorra, és exagerar una mica massa. El cel ni tan sols s'ennuvola perquè unes noietes hagin ballat vestides d'una manera semblant a com anaven les nostres àvies o les nostres vesàvies; o perquè hom hagi begut unes copes de xampany en companyia d'unes noies i no sàpiga si està marejat del xampany o de la companyia.

¿I no serà més exagerat de creure, encara, que els cels han d'enfonsar-se perquè hom arribi a casa amb els braços cansats, morts d'haver anat a la rua a tirar boles de confeti? La rua! ¿Voleu alguna cosa que demostri més la innocència — innocència que llinda amb la mateixa poca-solta — del carnaval que la rua? I vet aci en què consisteix, sobretot, la gran saturnal moderna d'una ciutat que hom té per emporí de perversió com Barcelona! Embriagar-se de tant de tirar paperets de colors! El mateix, si fa o no fa, que les diades de Corpus!

El Carnaval d'avui, amb totes les seves coloraines i els seus rostres pintats, del que té més és de pueril. Sembla que els homes aquests dies revisquin una mica la infantesa, amb aquest gust dels infants per disfressar-se i simular allò que no són. Potser és des d'aquest punt de vista d'infantilitat, d'innocència, de poca-solta que hom es podria indignar amb el Carnaval. Però tampoc, tampoc. Això està bé per als adolescents que se senten precoçment moralistes. A mesura que passen els anys, hom ha de sentir-se més indulgent. Tota aquesta alegria, una mica idiota, de la gent que es diverteix o procura divertir-se, inspira potser una mica de pietat, i més que altra cosa simpatia. ¿Què millor pot fer la pobra gent que embriagar-se, de tant en tant, de vi, d'amor, de joia o de cridòria? L'home no és pas més grotesc quan plasenteja, quan viu o quan s'exalta. La màxima expressió de grotesc l'assoleix quan es posa volgudament seriós, quan agafa una expressió d'importància.

La gent més perversa no és pas la que presta animació a les festes de Carnaval, així com no és un veritable embriac, no és un viciós aquell que s'embriaga un dia amb un parell de copes de xampany. La major part dels que celebren Carnaval no passen d'ésser uns panxa-contents, persones amb les quals podeu confiar que poques vegades us faran cap mal, i perfectament capaces de qualsevol abrandament idealista. Els veritables i empedreïts pecadors són sovint gent d'aparences molt més serioses. Hom no sap gaire del misteri de llurs nits. Fins llurs dies són misteriosos, car llur mal no vol soroll i és en silenci que preparen llurs crims o que cultiven llurs vicis.

Hom no vol exagerar, naturalment. Hom no vol dir pas que les festes de Carnaval siguin precisament un centre de virtut. I, certament, algunes noies, víctimes de la follia d'aquestes nits, hi lliuren llurs primícies. La major part de les vegades, però, es tracta de fruita madura que només esperava una empenteta per a caure. Altrament potser hom exagera massa la importància d'aquests casos. Potser en fem massa un drama d'una cosa que els déus consideren una festa. I encara cal dir que són més abominables que aquell que s'aprofita d'uns moments d'exaltació per fer rodar el cap d'una noia, aquells que li faran després la vida impossible.

Casas Viejas...

(Ve de la pàgina 1)

lament arrossegant els pobres cadàvers de la tragèdia de Casas Viejas. Això sí: amb molt de compte, porten només els cadàvers dels anarquistes i dels altres folls allucinats. El cadàver del guàrdia d'assalt que fou penjat pels rebels a la façana del barracó a fi que els seus companys tinguessin esment de com anaven les coses, aquest cadàver l'han deixat ben soterrat en el poblet blanc i tràgic d'Andalusia.

Només els altres: els dels allucinats, els dels facciosos. Els dels que moriren matant, darrera la follia d'un paradís impossible. Els dels que resistiren tota una nit blanca i boja contra les forces del Govern, que veien caure els companys al seu costat. Els dels que podien conciliar tot un aixecament de famèlics contra el règim que s'esforçava en donar-los pa i dignitat humana.

Heus aci Fanjul, al seu escó de la Cambra. Fanjul, general de la monarquia. El mateix de Cuba, de Cavite, del Barranco del Lobo, de Mont-Arruit, d'Annual, de Montjuïc, de Ferrer, de Layret. El mateix. Heu-vos-el aci. Assenyala el pobre cadàver de l'anarquista allucinat, per clamar justicia, per acusar d'assassinat, per invocar fantasmes de vides que foren, d'innocents que moriren, de boigs que pagaren cara llur gesta absurda i obstinada. Ell, Fanjul! Ara, ara ve a demanar justicia. I, doncs, senyor general espanyol d'Alfons XIII! Justicia, sí! No faltava més! Però primer la demanarem pels pobres soldadets de Cuba i del Barranco del Lobo, pels martiritzats de Montjuïc, per les ombres insignes de Layret i de Ferrer, pels fantasmes de Mont-Arruit i d'Annual, que les mares espanyoles somnien en l'alta nit del record i de l'insomni... Justicia, sí, general Fanjul, el mateix que acusava de traïdors els diputats catalans. Justicia, monàrquics, justicia! Però abans que pels possibles errors de la policia de la república, pels crims segurs de vosaltres, els servidors d'una casta de malalts i d'assassins!

Els cadàvers de Casas Viejas. Pobres morts, víctimes d'una follia que la monarquia concità en els pobres cervells boirosos de gana! Ni ara se'ls deixa en la pau d'una terra que somniaven redimir.

Heus aci Fanjul, i els seus companys de Comissió: els arrosseguen pels escons del Parlament de la República, els llancen contra el banc del Govern, els utilitzen com a ariet per esfondrar la primera figura de les esquerres democràtiques: Azaña.

¿Som a la vigília d'un altre 10 d'agost?

Les circumstàncies d'aquest febrer recorden les d'aquell agost. Alerta! "A B C" utilitza idèntic llenguatge. Lerroux fa discursos semblants. La capellanada es mobilitza. Els mitings de Lamamié són mitings de guerra. El projecte de Congregacions Religioses concita la ira de totes les dretes. La llibertat d'expressió i gairebé d'acció és absoluta. Mai com aquests dies — com en aquells dies del mes d'agost — el llenguatge dels enemics de la República no havia estat més violent...

Xim-xim patriòtic? No. També es deia que fèiem xim-xim patriòtic a la vigília del 10 d'agost! Però el 10 d'agost vingué.

La posició dels bons republicans — dels republicans d'una República democràtica, laica, humana, viva — no pot ésser altra que la de reforçar el Govern Azaña. La de no deixar-se impressionar per la reacció. La de denunciar els enemics. La de defensar un règim que no pot acabar — que no pot acabar! — en mans de militars, de capellans, d'anarquistes ni de polítics d'ofici.

El camí d'aquests darrers dies — el camí dels Fanjul, dels Algora i dels Lerroux — és el camí de la claudicació, de la rectificació, de la liquidació. Els diputats de Catalunya ho saben. El poble — el poble del 14 d'abril — ha de saber-ho. Ha de saber-ho i ha d'aprestar-se a defensar-ho a qualsevol preu.

No són els cadàvers de Casas Viejas, ni els Fanjul, ni Lerroux, els que han de rectificar el rumb de la República. El seu camí és el de Portugal o el de la follia. Ni l'un ni l'altre són els camins de la democràcia catalana, que, gràcies a la República del 14 d'abril, ha pogut veure la nova aurora liberal de l'autonomia i de la dignitat civil.

Un retorn al "terror"

Ha caigut, al carrer, un obrer. Ha caigut foradat per les bales. Bales de qui? Ah! Se sap, només això: que era encarregat d'una fàbrica, que a la fàbrica hi hagué temps enrera un conflicte que originà l'acomiadament de quinze obrers i que la víctima—pertanyent a un Sindicat — s'havia manifestat resoltament contrària a la imposició de certes tendències.

Esperem que l'obrerisme conscient de Catalunya no es deixarà emmenar cap al pendent del crim i de la lluita fratricida. Que parlin les idees, els homes, els acords, la bona voluntat. Les pistoles, no!

"Justicia Social", òrgan de la U. S. C., posa el següent comentari a l'atemptat contra l'encarregat de la fàbrica Nubiola:

"El dimecres darrer, els carrers de la nostra ciutat es veieren novament regats amb la sang d'un d'aquests crims absurds, monstruosament anomenats socials. Un assassinat perpetrat amb premeditació alevosa per una una colla de pistolers. Davant un fet tan repugnant, hem d'alçar el nostre més enèrgic clam de protesta.

¿Qué es proposen els insensats que han estès un home xop de sang mortal a trets de pistola i han dut a les portes de la mort el que l'acompanyava? ¿Que l'assassinat covard i metòdic torni a infamar i envilir la nostra ciutat? ¿Que davant un pistolerisme roig tornin a organitzar-se les bandes del pistolerisme blanc?

Així vàrem començar fa anys i, posats en el pendent infamant, vàrem anar a parar en aquell carreró de criminalitat salvatgina que desembocà a la Dictadura militar. Bastà aleshores l'entronització del sabre perquè els assassins professionals s'exilliessin espontàniament o es tanquessin en llurs cataus de feres. Bastà l'imperi del sabre... i l'anunci que aquesta mena de delictes serien lliurats als tribunals militars.

¿Es que volen que el clam ciutadà provoqui l'abdicació de la nostra dignitat civil? Es això el que aquests busquen i el que potser es mereixen. Amb llur monstruositat s'han posat voluntàriament al marge de la nostra collectivitat. Ho hem dit altres vegades en aquestes mateixes planes. L'homicidi d'un infeliç és un crim abominable i no hi ha cap adjectivació que pugui servir-li de pal·liatiu. La mort d'un pobre home en una cantonada, no és la revolució ni la contrarevolució. Es el pur retorn al salvatgisme. Cavernícoles a una banda i caníbals a l'altra, tots per un igual fora de la comunitat dels homes.

Novament, posant-hi tot el nostre fervor cordial, nosaltres demanem a tots els agrupaments de treballadors que reflexionin sobre el roig pendent que tenim al davant i que podria llençar-nos a l'abisme. I alcem la nostra irada protesta en nom dels ideals d'humana emancipació."

ARQUES "SOLER"
INCOMBUSTIBLES E IMPERFORABLES AMB EL SOPLET
ALDANA 3 i 5. BARCELONA TELEFON 31853
MADRID CABALLERO DE GRACIA 7 i 9 TELEFON 16119

Aigua de Rocallaura
EL MANANT'AL MES RIC DEL MON
Si sofriu d'ALBUMINURIA, LITIASI URICA (MAL DE PEDRA), BRONQUITIS PARENQUIMATOSES, NEFRITIS curareu radicalment amb
Aigua de Rocallaura
Dipositaris generals: FORTUNY, S. A., carrer Hospital, 32 i Salmeron, 133

Agricultors!!
EL NITRAT DE SOSA
'ARCADIAN'
Es fi, es granulat i no conté humitat, garantitzant una graduació mínima de 16 per 100 de NITROGEN NITRIC: per això, en igualtat de preus és el més econòmic de tots els Nitrats de Sosa
Demaneu preus i mostres
COMP. PENINSULAR DE COMERCIO S. A
Concesionària de AIKMAN London - La
Alarcón, 12 - Telefon 18564 - Madrid
Magatzems:
Bilbao, Santander, Gijón, Tarragona Valéncia, Alacant, Málaga

Casa de Caritat de Barcelona
SERVEI PUBLIC DE POMPES FUNEBRES
DIRECCIO I OFICINES: EDIFICI DE LA CASA DE CARITAT
Carrer de Torres Amat, núm. 8. Telèfons 16524 - 16525 - 16526
SUBCENTRALS: Carrer del Clot, número 71 Telèfon 50461
Carrer Creu Coberta, núm. 91 " 33761
SUCURSALS: Carrer Sant Andreu, núm. 221 " 51051
Plaça del Centre (Sans), núm. 4 " 33471
Passeig del Triomf número 17 " 52012
Carrer de Sarrià, número 72 " 73632
BADALONA: Carrer Reial, número 110 " 87 B.
C. Fermí Galán (St. Adrià) 26 " 248
HOSPITALET: Central: Laureà Miró, núm. 60 " 33 H.
Sucursals: Pi i Margall núm 90 " 31226
Progrés (Coll-Blanc), núm. 58 " 31227
SANTA COLOMA DE GRAMANET: Carrer d'Anselm Clavé. 13

MAJESTIC HOTEL
I RESTORANT
Coberts a 10'50 ptes i a la carta. Plats regionals. Excelent cuina i servei perfecte Salons especials per a Banquets, Noces i Festes. Orquestra. Preus moderats.

Rellotgeria
especialitats exclusives suisses
"LUSINA ROLEX"
El Regulador
Joan Baix
Rellotger de l'Academia de Ciencies
Rbla. dels Flors, 37
Carme, 1
Joieria

FIGURES

L'escultor de la República

(Un interviu-biografia amb Josep Viladomat)

per DOMÈNEC DE BELLMUNT

Un amic em digué, en sortir de Barcelona:

—"Vora de l'estació hi ha un bar i en aquest bar una xicota que sembla una escultura..."

Haviem arribat a Sardanyola. Era exacte. Vora de l'estació — com vora totes les estaciones del món—hi havia un bar: el Bar de l'Estació. I darrera el taulell una escultura vivent, una figura de noia de divuit anys, rosada de galtes, vermella de llavis i de mirada dolça i lluminosa, que era la més agradable benvinguda. Com deu aconsolar de deixar-se perdre el tren sota el somriure d'aquella noia adorable i graciosa!

Al bar, hi havia poca gent. Eren les dotze i tothom devia dinar. Jo estava assegut d'esquena a l'estació i em plaïa de fer el sord als tren que anaven i venien. Tot d'una entrà un home extraordinàriament abrigat sota un abric marron amb el coll aixecat i amb una gorra fins als ulls. Portava barba d'una setmana. Donà el "bon dia" amb una veu de xantre que féu girar el cap a tots els clients. A contrallum no el veia gaire bé i estava massa distret per a identificar indígenes del sexe fort. Però la noia del taulell, aquell veïna de Sardanyola que anima els forasters que arriben a la vila, contestà al recent vingut:

—Bon dia, senyor Viladomat!

Eh?... Què ha dit?... No vaig tenir temps ni de girar-me a mirar-lo, quan varen donar-me uns cops a l'espatlla. Era ell, el mateix Viladomat, disfressat de convalescent, que em saludava. Aleshores vaig recordar que l'escultor de la República vivia a Sardanyola. Que treballava en la seva obra cabdal del monument a Pi i Margall. I que tenia un taller especial, cedit per En Roviralta, installat als antics estudis d'En Lena, a un quart de l'estació.

Mai a la vida no m'hauria perdonat d'haver tornat a Barcelona sense haver vist l'estudi d'En Viladomat i sense haver aprofitat l'excellent ocasió que tenia d'interviuvar-lo per a incloure'l en la sèrie de figures destacades de Catalunya. Prenguérem un altre aperitiu. En Viladomat planejà un arròs revolucionari, contravenint el règim medical de la convalescència, règim en el qual predominaven els brous de verdura, els peixos innocents i les lleguminoses.

—Farem un dinar espeterrant. Hi vindran En Serra i l'Espinalt. Ens el farem servir al taller...

No vaig dir que no. En Viladomat em féu l'elogi de l'escultura del Bar de l'Estació i es planyé de no haver-la tingut de model. Després em digué que era una de les noies més discretes, més intelligents i més serioses de la vila.

—Ara té promès. Qualsevol dia es casarà i en dos o tres anys perdrà la línia. Es llàstima que les dones en quatre dies de matrimoni es tornin apaïsades...

Tot caminant cap al taller, En Viladomat m'explicava les dificultats amb què es topa per trobar models.

—No és que manquin dones esculturals a casa nostra—em deia —Al contrari. Es un país fecund en cossos perfectes i en cares boniques. Però la gent té una idea equivocada de la moral i, en canvi, no en té cap sobre l'art veritable...

La senyora Viladomat és una preciosa auxiliar de l'escultor en aquesta tasca delicadissima de la recerca de models. Es ella la que procura convèncer les noies esculturals perquè vulguin posar. En aquesta obra ha d'esmerçar la seva dialèctica més convincent i ha de donar veritables cursos sobre els conceptes de l'art i la moral.

Un dia m'explicava En Viladomat—la meva dona convencé una noieta interessantissima perquè vingué a posar. La noia acceptà i vingué unes quantes sessions d'amagat de casa seva. Vaig fer una de les millors escultures de la meva vida. Però al cap d'unes setmanes vingué al taller la mare d'aquella noia i jo vaig apressar-me a tapar el cap de l'escultura, encara inacabada, amb un drap. Aquella senyora s'adonà de seguida de l'escultura que tenia al centre del taller i mirant-la i remirant-la, exclamà:

—Si veiés la meva noia de cos, és igual que aquesta escultura!

—Afortunadament — afegí En Viladomat,—no la veié de cara, car aleshores l'hauria trobada molt més exacta.

Al taller d'En Viladomat trobarem els pintors Serra i Espinalt que esperaven el seu amic. Tot fent temps per al dinar vàrem examinar la preciosa República del monument a Pi Margall.

Després, asseguts en tamborets de treball, vàrem fer preguntes i més preguntes al nostre escultor, fins que aconseguirem un material biogràfic tan excellent com el que, fidelment transcrit, anotem a continuació...

* * *

Jo vaig néixer a Manlleu un dia de maig de l'any 1900. Puc assegurar-vos que feia un temps delicios, que els rossinyols cantaven i que els rosers florien. Em cap l'honor d'haver collaborat a la inauguració del segle, la qual cosa no deixa d'ocasionar un cert orgull.

El meu pare era home de dos oficis: fuster i barber. A mi em sembla que era més barber que fuster i sempre he sentit a dir que com a figaro era un artista que tallava el bacallà a la plana de Vic. Ell volia que tots els fills fóssim barbers, perquè creia que amb aquest ofici, per ésser el més internacional de tots, es podia anar per tot el món, àdhuc sense saber idiomes. Per això el meu germà Joan era al mateix temps barber i compositor encara que com a barber no arribà mai a tenir allò que se'n diu un prestigi, mentre que com a compositor ha pogut conquerir una glòria envejable, entre altres raons artistiques, per ésser autor de "El tango de la cocaïna", "El foxtrot de les campanes" i el "Fumando espero", sense comptar, naturalment, nombroses obres de celebritat reconeguda que han donat la volta al món. Tinc encara un altre germà, que també és barber, però que també és pintor i aquest s'ha quedat definitivament amb la barberia, perquè la bronja li ha donat sempre guanys més positius que el pinzell.

La meva germana, que per raons fàcils de comprendre no podia ésser barbera, a desgrat dels desigs paternals, optà per l'ofici de cotillaire, amb l'aprovació unànime de la família.

El negoci, però, no anava gaire bé. La gent de la plana de Vic, almenys en aquells temps, no es deixava prendre el pèl amb l'assiduïtat que hauria calgut. Els homes de Manlleu eren insensibles a la coqueteria i no tenien la menor idea de l'elegància. La barberia s'anava perdent per consumpció i un bon dia el meu pare decidí liquidar la tenda i abandonar Manlleu. Jo, aleshores, devia tenir deu anys. Pocs dies després la família Viladomat inaugurava un establiment de barberia a la ciutat de Badalona.

Afició a l'escultura?... L'havia sentida, essent encara a Manlleu, quan tenia set o vuit anys. No es podia dir que es tractava de cap vocació. Era més aviat una illusió infantivola per les figures, pels objectes que representaven cossos i imatges. Aquesta illusió prengué forma en un dels darrers Nadals passats a Manlleu i a l'hora de fer el pessebre. Jo vaig fer totes les figuretes de fang amb una illusió d'artista.

A Badalona vaig tenir ocasió de confirmar aquella orientació per l'escultura. Un matí, dels molts matins que feia campana a estudi, vaig descobrir un fabricant de joguines, especialitzat en la fireta i figures de pessebre. Treballava amb fang, terra cuita vernissada, o guix. Es deia Arnau i era sord com una tàpia. Tenia un talleret molt modest en el qual treballava també una noia molt bonica que l'Arnau s'havia afillat. Jo vaig habituar-me a les campanes escolars i a passar-me els dies sencers al taller de l'Arnau. Era el seu intèrpret i el seu amplificador. Vaig habituar-me tant a anar-hi que si algun dia hi mancava l'endemà era renyat severament. L'Arnau em comprenia amb el moviment dels llavis i això li facilitava de tal manera la seva actuació comercial, que va nomenar-me oficiosament el seu secretari particular.

A Badalona i al talleret de l'Arnau vaig fer la meva primera escultura, la qual consistí en una carabassa que es destapava pel tronc i es convertia en una tabaquera. Fou un obsequi que vaig oferir al meu pare pel seu sant.

JOSEP VILADOMAT

Les coses a Badalona tampoc no guixaven gaire. Persistia la tossuderia de la gent a no afaitar-se i al cap de tres anys ens veiérem obligats a venir a Barcelona per tal de provar fortuna. A mi se'm destinà als Escolapis, secció de pobres, i en poc temps vaig fer-me un nom entre els ravatxols més campaners i atrevits de la ciutat. D'amagat me n'anava cada dia a demanar feina a casa l'Atxer, l'autor del monument a Colom, que tenia el taller al carrer d'Aragó, entre Balmes i Letamendi. De bon matí jo ja m'esperava i quan arribava l'amo jo l'ajudava a tirar la porta amunt. L'Atxer no em volia perquè era massa menut i sempre em deia que el que havia de fer era anar a estudi. La meva continuïtat, tanmateix, arribè a enternir-lo i un matí, després d'ajudar-lo, com cada dia, a aixecar la porta, em clavà un clatellot i em féu entrar a dins. Per aquells dies em van matricular a Llotja i em tocà anar a classe de dibuix artístic al carrer de Manso. Per cert que el primer dia vaig anar a bolets per tal d'agafar bon lloc i després no m'hi vaig atansar més.

Un dia, a últims de curs, el meu pare volgué anar personalment a veure el meu mestre de dibuix

(Continua a la pág. 9)

(ENQUESTA)

La discussió del projecte de llei de congregacions religioses ha provocat uns focs d'artifici — més o menys revestits d'aparença temible. La qüestió concreta de l'ensenyament prestat encara avui per certs ordes, la qualitat d'aquest ensenyament i d'aquells que el donen han estat objecte preferent de polèmica. Per tal d'aportar testimonis valedors als polemistes de tota coloració hem iniciat l'enquesta que comencem, avui, a publicar. Hem volgut recollir, de persones notòries en tots els rams de l'activitat humana al nostre país que han estat educades confessionalment, el record viu i la impressió general de llur estada als collegis servits per religiosos.

L'enquesta — preveiem l'objecció d'un sector abans no l'ha formulada — voldrà ésser presentada com a capciosa. Ens diran que busquem per endavant unes conclusions determinades, que escollim i combinem els testimoniatges, que apellem a passions ideològiques més que als fets en ells mateixos, a llur valor intrínsec i objectiu, immanent. I no: l'enquesta no és capciosa. Ni tan sols hi ha preguntes peremptòries disposades en un ordre preestablert, sinó que recollim parers generals — lliberrims, per tant — de tothom que voldrà donar-los. Quant als interrogats, les condicions d'ésser persones de primer pla i d'haver estat educades en establiments religiosos ja limita de molt l'àrea de l'enquesta. Dintre aquest clos, reduirem l'arbitrari dels seus contorns a uns límits estrictes, i no tindrem preferències de sector per a no caure en monòleg pueril.

Serà imparcial, doncs, l'enquesta? Humanament, sí. En potència, sí. En intenció, sí. En un balanç global, tal vegada no. Aquestes conclusions no són mai imparcials, d'una manera mecànica. Adhuc dintre el rigor matemàtic d'un excellent mecanisme de democràcia, les més cèlicament imparcials de les eleccions donen la majoria a algú o altre.

No admetem, doncs, sigui quin sigui el valor de l'enquesta, cap imputació vana de parcialitat. A part que no seriem agosarats — ni capacitats — per a fer dir a la gent de grat o per força allò que no voldran dir-nos, ens calia afirmar-ho des d'ara rotundament per a evitar repudis a posteriori.

*Res no hi ha, en efecte, d'*objectivament objectiu. *Tot ho és d'una manera relativa. Adhuc la més banal i impersonal de les opinions té mil rels psicològiques traïdores. Els fets més severament controlats, aquells que són motiu, posem per cas, d'experimentació científica, també podrien motivar l'acusació de tria combinada contra qui els manipula i estudia. Cal, en efecte, abans de prendre un fet o uns fets com a objecte d'experiència, de primer adonar-se que el fet o els fets existeixen, després sotmetre el fet o els fets a unes condicions diverses per a conèixer causes i modalitats. Tot això significa, doncs, tria de fets i tria de circumstàncies — per on s'esfuma la noció senzilla d'objectivitat científica. I encara, damunt la més repetidament controlada de les experiències, la psiquis fràgil de l'home bastirà sempre tota la carcassa de la teoria, amb hipòtesis tothora mudadores i provisòries.*

Això per a posar en el seu lloc la, si no inevitable, probable acusació de manca d'imparcialitat, o "objectivitat". Si, prescindint de la imputació prevista, algú es vol situar en el terreny del miracle, bé podem afegir pel que pugui ésser que el miracle tampoc és objectiu.

Potser això no semblarà gaire entenedor a algun teòleg sapient. Però — avís al doctor Ururita — tots els savis teòlegs reputats també poden trametre'ns llur resposta, que ens farem un honor de publicar tot seguit de rebre-la i literalment. I ens comprometem — per endavant, encara! — a no dir-los que no poden opinar perquè són part interessada o perquè els abranda una passió ofuscadora.

GRANIER-BARRERA

Davant la llei de Congregacions

L'ensenyament religiós a través dels ex-alumnes

GASSOL
(Dib. de Santsalvador)

UN POLITIC

Ventura Gassol

Les veritats religioses apreses en la meva infantesa, per sort meva, de llavis de la mare, dona d'una vida mística, però plena de seny, i de dos sacerdots virtuosos, savis i eficients per l'exemplaritat de llur vida, la figura dels quals m'ha deixat aquell bon record dels primers mestres, van enfondir en la meva infància amb una impressió tan viva que no s'ha esborrat ni crec que arribi a esborrar-se mai més. I vull denunciar ara, al costat d'aquestes paraules de gratitud, el mal record que he guardat sempre de les primeres veritats religioses apreses a l'escola, on s'estrafeia la delicada visió, a base d'estampes acromades.

Aquestes veritats presidiren també la meva primera joventut, sobretot en les hores de les crisis més intenses d'aquella edat. Elles mateixes van ésser-ne més d'una vegada la causa.

Afortunadament, vencent més tard les exaltacions del sentiment religiós, que m'havien inquietat tant, tot i guardant-lo amb la gelosia amb què es guarden les valors espirituals que enriqueixen la nostra vida i eixamplen la nostra visió de les coses, me n'he fet un instrument que ha omplert de sentit totes les meves actuacions, arribant a influir profundament en el meu caràcter.

Molts amics meus, amb els quals havia compartit les inquietuds d'aquella època, per no haver arribat a controlar aquelles exaltacions, els he vist amb un caràcter d'inestabilitat que els ha dut al fracàs moral de llur vida.

Tot això que em plauria de poder ampliar amb records i influències que encara perduren avui, m'ha fet creure sempre que totes les esglésies haurien de sentir-se gelioses de l'ensenyament de les veritats religioses. Deixen en l'ànima dels homes uns solcs tan inesborrables que haurien d'evitar que fossin ensenyades d'una manera lleugera i reclamar exclusivament, per als seus ministres, i encara no tots, sinó per als més escollits, els primers ensenyaments d'aquelles veritats.

I en aquest sentit, i sobretot en l'ensenyament religiós que cal donar als que així ho volien per als seus fills, és curiós de constatar que la visió que en tenen els homes de la República és més justa que la dels més apassionats del catolicisme. Aquests, amb el seu apassionament, converteixen les seves doctrines, d'armes espirituals que haurien d'ésser, en armes polítiques, en contra del sentit evangèlic d'aquell Crist que amb les seves prèdiques i amb l'exemple de la seva vida proclamà sempre com havien de destriar-se les coses de Déu i les del Cèsar; les que pertoquen a l'Estat i les que són de l'Església. I no cal dir que, en parlar del sentiment religiós — ja controlat — em refereixo a aquell sentiment que està per damunt de cúpules i d'esglésies i lligat tan instintivament a la visió de la naturalesa.

UN LITERAT

Josep María de Segarra

En el meu temps, l'ensenyament dels ordes religiosos era una cosa tan normal i vulgar, sobretot en certs medis socials, que no hi donàvem cap importància. Els nois eren primer preparats per a ingressar a un collegi de jesuïtes i després hi ingressaven, de la mateixa manera que a un moment donat es posaven pantalons llargs o feien la primera comunió. Això fa que els nostres records i les nostres observacions no tinguin cap valor extraordinari; són més aviat una cosa adotzenada, que havien suportat amb nosaltres molts milers d'infants.

Aquell ensenyamen tenia sobretot, és clar, una tendència religiosa o si voleu mística. Abans i després de cada classe, de menjar, de dormir, de sortir i de fer totes les coses de la vida, les oracions i les meditacions religioses i les cerimònies del culte ens prenien la part més important del temps, sense comptar totes les festes i festetes del calendari catòlic, que significaven ració extraordinària de litúrgia i de teologia. Però, a part d'aquest aspecte inevitable, em sembla que el seu defecte pitjor era el procediment d'afalagar l'amor propi—millor dit, la vanitat — dels infants. Això ja començava a marcar-se abans i tot d'entrar al collegi. El noi d'una família sobresortint era tractat com a superior, i inculcaven a ell mateix i als seus companys aquella noció de superioritat. En la preparació ja insinuaven unes diguem-ne jerarquies convencionals entre els nois, i això es convertia després en un sistema universal. Tots sabem poc o molt allò de dividir les classes i els collegis en dos bàndols — aquells famosos romans i cartaginesos que ens fèiem tanta guerra —, l'de fer els nois més grans, o més rics, o més eixerits, o més dòcils, emperadors, reis i dignitats de tota mena.

Dintre d'aquell sistema, però, hi havia també coses que em sembla que deuen haver produït algun resultat. Cal pensar que llavors la pedagogia del país estava endarrerida en tots els camps, i els ordes religiosos, a part dels elements econòmics que no els faltaven, comptaven amb professors realment capacitats de la matèria que ensenyaven. Si altra cosa no, a força de molts anys d'estudi especialitzat i sense altra preocupació podien adquirir un coneixement força complet de moltes disciplines. La química, la física, les ciències exactes, la història — una certa mena d'història, és clar — es podien aprendre bé als pensionats religiosos. Potser també té un valor positiu—em sembla el més important — l'extensió que concedien a l'ensenyament de les humanitats clàssiques. Es podia sortir d'aquelles escoles amb una bona base d'humanitats.

Aquella gent tenia un sistema. Un sistema tan antic com vulgueu, amb els seus errors i els seus avantatges, segurament anquilosat en molts aspectes — si no recordo malament, les normes que observaven els jesuïtes per a l'ensenyament de minyons provenen, amb lleugeres variants, del segon general de l'orde, que data del segle XVI, però al cap i a la fi una concepció pedagògica i una gran experiència en aquest ram. La disciplina rígida podia provocar, a la llarga, o bé l'anul·lació de la personalitat o bé una reacció alliberadora, però també creava uns hàbits d'estudi i evitava certs perills.

JOSEP M.ª DE SAGARRA

De tots els que seguien en el meu temps aquell ensenyament, potser els únics que s'han salvat són els que van reaccionar a temps. La majoria han arribat segurament a aprovar una carrera, fer un matrimoni avantatjós i menar una existència grisa. Els altres s'han limitat a aprofitar el que hi havia de bo en aquelles ensenyances i deixar la carcassa empedreïda que no els deixava obrar amb espontaneïtat aprofitable. Em sembien els millors.

FALANGE CATALA
Vidua de SANTIAGO SEGURA
—x—
Grans novetats en objectes per a presents
Bomboneres amb dolços per a bodes i bateigs
Presentació exquisida
CORTS, 615

Llegiu L'OPINIO

de dilluns a dilluns

El cadàvers de «Casas Viejas» convertits en arma política

S'ha reproduït al Parlament de la República el debat sobre els successos de Casas Viejas. Es un nou truc del lerrouxisme — pur i simple — per atacar el Govern Azaña i per intentar la seva fallida. Després del primer debat, en el qual quedaren prou aclarits els lamentables successos de gener, l'afer passà a un tribunal especial. Era prou. Ell havia d'encarregar-se de tramitar el sumari, castigar els autors i còmplices de l'aixecament i depurar les responsabilitats en què pogués haver incorregut la força pública encarregada de reprimir la sublevació.

Però ara, sense com va ni com costa, tornar a reproduir-se el debat. El que no saberen veure en els primers moments ni els periodistes ni els diputats que hi anaren, ho ha vist ara una comissió parlamentària formada per un conegut metge en malalties secretes, el senyor Algora; un general monàrquic, neurastènic i unitari, Fanjul; un ex-governador de Madrid amb mania persecutòria, Ortega Gasset (E.), i altres diputats dels quals serà millor no parlar-ne. Ho han vist ara aquests senyors, i corejats pels radicals i els agraris s'han llançat a una nova ofensiva contra el Govern Azaña. Els cadàvers dels morts a Casas Viejas han estat arrossegats aquests dies pel Congrés, sense pietat ni repugnància—que de tot podia haver-hi—, amb un sol objectiu, que és l'objectiu que les oposicions persegueixen d'ençà d'uns mesos: tombar el Govern Azaña.

"La Voz", de Madrid, amb motiu d'aquests fets i dels debats parlamentaris que se n'han derivat, publica el següent comentari, interessantissim, titulat "Explotadores de cadàveres":

Ayer vimos con dolor y repugnancia cómo se ofrecía a la nación en las Cortes constituyentes un espectáculo inconcebible: el de la explotación de unos cadáveres con fines de baja política. Ese espectáculo, que por el honor de la República no debe volver a repetirse, es altamente sintomático. Los que lo dieron han dado también de paso la medida de su mentalidad y de su sensibilidad.

* * *

Casas Viejas fué un episodio dramático, horrible si se quiere, pero un episodio más del alzamiento anarquista de enero. En ese alzamiento se afrontaron las fuerzas defensoras de la República y unas masas extraviadas por algunos centenares de turbios y sospechosos energúmenos. En Cataluña, en Valencia y en otras regiones, la fuerza pública, atacada muchas veces a traición, tuvo más bajas que los rebeldes. En Casas Viejas, pueblecillo ignorado de la provincia de Cádiz, la obstinación de un fanático determinó una larga lucha. En esa lucha murieron dos guardias civiles y un guardia de asalto y fueron heridos otros guardias de ambos cuerpos. Murió igualmente casi una veintena de paisanos. Según las primeras noticias oficiales y privadas, todas las víctimas cayeron durante la iniciación y represión de la rebeldía. Ahora se dice y hasta se prueba que no sucedió así, que luego de restablecida la normalidad en la aldea hubo sangrientos desmanes debidos a la bárbara iniciativa de algún subalterno.

El Gobierno, apenas terminados los sucesos, nombró dos jueces: uno civil y otro militar. Algo más tarde nombró un juez especial asimismo. Las comunicaciones que recibiera del gobernador de Cádiz, del teniente de la Guardia civil que mandaba la línea, del teniente coronel de la Comandancia correspondiente, del alcalde de Medina Sidonia, del alcalde de Casas Viejas y de los jefes de los guardias de asalto que intervinieron en los sucesos coincidían en que acabada la sublevación no había habido nada que no fuese normal y legal. Los primeros periodistas que fueron a Casas Viejas, ministeriales y de oposición, hablaron con el párroco, el médico y el alcalde, con el médico de los guardias de asalto, con los guardias heridos, con vecinos de la localidad. Nadie les dijo que se hubiera asesinado a detenido alguno. Nada supieron de anormalidades punibles. Fué mucho después, transcurridas varias semanas, cuando comenzaron los rumores, rumores que llegaron al Congreso, y de que se hicieron eco vagamente y con la preocupación sola de convertirlos en arma política algunos diputados hostiles a la mayoría.

Ya por el mes de febrero, el Gobierno tiene conocimiento de que en los sumarios incluídos constan declaraciones que ponen en singular entredicho la conducta seguida por los guardias de asalto después del incendio de la choza de "Seisdedos". Ya había nombrado, como decimos, un juez especial. Pero envía a Casas Viejas a un magistrado del Supremo para que investigue severa y apretadamente y discierna, si ha lugar, las responsabilidades en que se haya incurrido. Desde que es prestada la primera declaración en que se hace referencia a hechos ilegales realizados después de acabada la represión en Casas Viejas hasta el nombramiento de un magistrado del Supremo encargado de inspeccionar el sumario transcurren ocho días.

* * *

Los explotadores de cadáveres de la derecha, el centro y la izquierda creyeron que el drama de Casas Viejas podía servirles para sus particulares fines. Primero dijeron o insinuaron que el Gobierno había dado órdenes draconianas y que esas órdenes eran la causa verdadera de lo ocurrido. Después, cuando semejante infamia no pudo sostenerse, lo acusaron de descuido, indiferencia y torpeza. Ultimamente alegaban para pedir su caída fulminante que había carecido de información... Así, poco a poco, rechazados de trinchera en trinchera, iban empequeñeciendo sus acusaciones, y para disminuir su derrota cubrían el repliegue con el artificio de sus trenos, invocaciones, frases gruesas y latiguillos. De todos los oradores que ayer hablaron de estos sucesos en la Cámara, cuatro se expresaron con absoluta sinceridad: los señores Azaña, Sediles, Alonso y Muñoz. Los demás pensaban sólo en el mezquino y miserable

AL CEL

—¿Has vist quin bon cor tenen les dretes d'Espanya?

—Sí, pobretes. Són unes santes que mai causaren víctimes!

(De Bagaria, a "Luz")

efecto de orden político, en la maniobra del más viejo estilo que podrían montar sobre la base dolorosa del lamentable acontecimiento. Dividir la mayoría y provocar una crisis, poniendo a la República en un trance duro: he aquí lo que pretendían con sus discursos de añeja retórica con sus fingidas indignaciones, con sus apóstrofes teatrales, con sus jeremiacos acentos...

Una vez hubo el señor Azaña manifestado clara y categóricamente que se haría justicia, que el Gobierno, lejos de solidarizarse con los subalternos presuntos autores de los excesos represivos, los castigaría apenas quedasen éstos probados de indubitable manera. el debate, en buena lógica, debió terminar. Pero eso no convenía a los que habían montado cuidadosamente el artilugio del ataque a fondo. Creían disponer de una catapulta destructora. Y la asestaron contra el banco azul. ¿La sangre derramada? ¿Los muertos de ambos bandos? ¿Las viudas y los huérfanos?... Para ellos eran piezas de su máquina de guerra y nada más...

* * *

Pero el espectáculo del Parlamento ha tenido en las columnas de parte de la Prensa un duplicado igualmente reprobable. Vemos, no con asombro, porque ya no nos asombramos fácilmente, pero sí con pena y un poquitín de asco, a diarios monárquicos, clericales, dictatoriales, antiguos y modernos, lanzándose desesperadamente por el camino de la hipocresía. No se acuerdan de Montjuich. Ni de Serreta. Ni de Jerez. Ni de Alcalá del Valle. Ni de Infiesto. Ni de Osera. Ni de Salamanca. Ni de Granada. No se acuerdan de la "ley de fugas", aplicada en Barcelona como sistema de gobierno. Ni del asesinato de Layret. Ni de las ejecuciones de Pamplona después del choque de Vera de Bidasoa...

Entonces, la Prensa llamada de orden aprobaba o callaba. Gemían las víctimas. Y los gobiernos aplaudían a los verdugos. Protestaba la Prensa avanzada. Y se le aplicaba el Código de Justicia militar y la ley de Jurisdicciones. Intentaba hacer denuncias un diputado. Y los ministros le llamaban calumniador. Y la beocia mayoría de yernos, sobrinos, caciques y gentes de negocios, le abrumaba con sus sarcasmos o le llenaba de injurias."

¿QUIN ES EL SECRET DE LA NOVA OFENSIVA?

Tèrbols, molt tèrbols, són els motius de la nova ofensiva contra el Govern Azaña. Es produeix, primer, amb l'obstrucció radical. Després—quan la llei de Congregacions ho fa impossible—, ve la segona part de Casas Viejas. Els cadàvers, convertits en arma política, com en els millors temps de la bouidaló espanyola. Generals de Mont-Arruit i d'Annual poden convertir-se ara en acusadors a grans gestos. Metges de malalties secretes posen de justiciers...

Com ha anat això?

"El Sol" comenta agudament aquesta circumstància:

"Bueno, sin embargo, es hacer constar que en el suceso han ocurrido circunstancias extrañísimas, y en lo que nuestra memoria recuerda, singulares. Es muy extraño que el primer periodista que llegó a Casas Viejas, la misma tarde del día luctuoso, no percibiera la sensación de que allí había ocurrido algo anormal —más anormal que el hecho de un encuentro violento entre sublevados y fuerza pública, con las fatales, pero lógicas consecuencias—: pero al fin y al cabo este silencio de todo un pueblo el primer día puede explicarse por la terrible impresión sufrida, y si se quiere por la presencia de la fuerza pública causante del estrago: más extraño es que un periodista y diputado que visitó Casas Viejas unos días más tarde, cuando ya no había guardias de asalto, no recibiera tampoco noticia de nada excepcionalmente extraordinario—si cabe la redundancia—; muy extraño que diez y ocho días más tarde, cuando se produjo la primera interpelación en el Congreso, ningún diputado, ni aquellos que por su significación ideológica tenían que ser voceros intérpretes de las víctimas, tuvieran noticia exacta de lo ocurrido, y todo se quedara en alguna alusión, en alguna presunción inconcreta. Fué más tarde, a un mes de distancia de los sucesos, cuando la presunción de hechos reprobables se fué acusando. Es muy extraño, repetimos, que los diputados más directamente interesados en el hallazgo de argumentos contra la política republicana no los utilizaran hasta pasado un mes. ¿Qué raras circunstancias se han concitado para que esto haya sido así? No nos toca a nosotros esclarecerlas en estos momentos y lugar, y sí sólo subrayar el hecho que puede explicar a la vez otras ignorancias aparentemente inexplicables."

La conducta del Govern, en canvi, no ha estat altra que la que havia d'ésser:

"En cuanto a la conducta del Gobierno en este trance es irreprochable. El Gobierno no defiende, ni ampara ni disculpa desafueros. Desde que tuvo sospecha vehemente de su existencia hizo actuar los resortes del aparato judicial; a medida que las sospechas eran más evidentes usó resortes más finos y precisos, y en espera de lo actuado está. La lógica del razonamiento, apoyado éste en hechos, es tan claro, que nadie la discutió. Se discutieron otras cosas; pero ésta nadie. Y es que el interés de la sesión y su medula trascendían del episodio de Casas Viejas para tomar un inconfundible perfil político. Hubo abundantes protestas de que no había por parte de los eventuales acusadores el más remoto intento de maniobra política; pero la verdad es que eso no lo creía nadie. Si, como decimos, nadie discutía el noble afán de hacer justicia del Gobierno, justicia a secas y de caiga quien caiga; si tras la primera explicación del señor Azaña nadie ponía en duda tampoco que en la génesis de los sucesos el Gobierno tuviera

Lerroux s'ha ficat en camises (negres) d'onze vares, i Guerra del Río, per dissimular, diu que l'opinió està al seu darrera.

(D'Apa a "La Publicitat")

responsabilidad alguna, ¿a qué esos relatos posteriores, alguno falsamente patético y alguno con rellenos literarios de la más vieja estofa, propios sólo para conmover fibras rudimentarias de la sensibilidad?

Una vez que el presidente del Consejo dijo y aprobó que la Justicia está en marcha para depurar responsabilidades, la interpelación debió terminar en ese mismo instante. Y ocurrió que en ese instante comenzó a tomar vuelo y lo tomó de tan largo aliento, que seguirá en la tarde de hoy."

Els que demanen responsabilitats:

"Ondeó la bandera responsabilista el partido radical; la flameó en sus manos un momento un general monárquico, que se atrevió a comparar los sucesos de Casas Viejas con el desastre de Anual—un Anual en pequeño lo calificó—; se la pasó al señor Algora, disidente nato, personaje inefable que no ha encontrado acusación mayor contra este Gobierno que la "de no haber vuelto siquiera la barbilla". Todos ellos, antes de llegar a las Cortes, hablaron profusamente para la Prensa. Sus víctimas ahí están. De necesidad de justicia hablaron muy poco, lo estricto para apoyar otra petición más interesante, a su juicio: la de que el Gobierno debe desaparecer. Todos coincidían en darle al Gobierno un plazo de breves días de existencia, y lo proclamaban con tal fe, que no parecía sino que esta necesidad fuera raíz de su vida.

Triste y lamentable espectáculo. La índole de los sucesos requerían más serenidad y más desinterés. Jugar el extravío momentáneo de la fuerza pública y el dolor de unos hermanos nuestros, para satisfacer ambiciones de partido o enconos personales, es, ya que no otra cosa, extravío también. ¿Qué bienes alcanzarían a nadie si en la exasperación desorbitada del debate se produjera la anhelada, la ansiada crisis? Teníamos al señor Lerroux por más ambicioso. Ha sido frecuente en él, al enfrentarse con la posibilidad del Poder, un prurito desdeñoso, patricio y señorial. Todo hacía pensar que soñaba con que la nación en plebiscito unánime lo depositara en sus manos. Hasta ahora no habíamos creído nunca que el señor Lerroux le pudiera parecer deseable llegar al banco azul manchándolo previamente de barro?

La posició del Govern

"Claredat absoluta, justicia seca i caigui qui caigui"... Les clares paraules del President del Consell, en el seu magnífic discurs de dijous davant la Cambra, troben el punt just—en justicia i en energia—de la situació governamental enfront de l'ofensiva dels radicals, monàrquics i metges en malalties secretes, coaligats:

Heus aci les paraules del senyor Azaña. Qui no les entengui o és un insensat o és un enemic de la República:

"Perfectamente, justicia. Pues la posición del Gobierno en este asunto se concreta en poquísimas palabras: claridad absoluta, justicia seca y caiga quien caiga. Esta es la posición del Gobierno. ¿Qué es lo que nosotros tenemos que hacer? Yo espero que me lo digan. ¿Es que nosotros vamos a subvertir el orden judicial? ¿Es que nosotros podemos nombrar un Tribunal especial? ¿Es que no está bien hecho que el Gobierno haya mandado un gran prestigio de la magistratura, una alta autoridad judicial para hacerse cargo de las actuaciones? ¿Es que no está bien hecho que hayamos encomendado a un juez especial la mayor celeridad en la tramitación del sumario? ¿Puede alguien suponer, tiene alguien derecho a suponer, que el Gobierno tiene el menor interés en que este asunto quede sepultado en las tinieblas? Pues que lo diga y que pruebe alguien que el Gobierno tiene interés o puede tener interés en que este asunto se sepulte en el silencio. ¿Es que nosotros, cuando el Gobierno se ha visto en las circunstancias del 8 de enero, y la fuerza pública ha actuado por toda la Península, perseguíamos algún interés de Gobierno o algún interés de partido? ¿Es que lo que ha ocurrido en Casas Viejas es la resultancia de alguna acción política del Gobierno? (Rumores.) Señores diputados, estoy hablando absolutamente en serio.

Yo digo una cosa, señores diputados, que espero que alguien se levante a rebatírmela. La responsabilidad del Gobierno sería terminante, primero, si los sucesos de Casas Viejas, lo mismo en cuanto se limitaron a restablecer la tranquilidad en el pueblo que fuere, se debieran a política del Gobierno o a medidas del Gobierno; segundo, si lo que ha ocurrido en Casas Viejas, en lo que tenga de delictivo o de punible, estuviese amparado por el Gobierno o defendido por el Gobierno o entorpecida por el Gobierno la acción de la justicia. Quiero que se me demuestre alguna de estas dos cosas, y que se demuestre con pruebas, no con palabras. Y además estoy dispuesto a creer en la buena fe de las gentes que intervienen en esta cuestión, por lo pronto, creo en la del señor Sediles. Y estoy seguro de que no se va a hacer de esto una cuestión de las que llamamos de política en el sentido peyorativo de la palabra. Que, ¿no es interés común de todos que se haga justicia? Pero si alguien tiene un interés predominante en esto, ¿no será el Gobierno el primer interesado en que se haga? Pues, ¿sobre quién recaería el bochorno sino, en primer término, sobre nosotros si en la República hubiese alguien dispuesto, de cualquier manera que fuese o por cualquier motivo que fuese, a silenciar una cosa que en cuanto se compruebe levantará la conciencia de todos? ¿Es que nosotros, por estar sentados en este banco, venimos a comparecer ante las Cortes bajo una presunción de inferioridad moral sobre los demás diputados?

Y esta es nuestra posición, señores diputados. Si se pretende sacar de esto astillas del banco azul, me parece empequeñecer la cuestión: pero para poderlas sacar, para poder quebrantar al Gobierno, sería menester demostrar que el Gobierno es el causante de lo ocurrido en Casas Viejas, y yo no soy el llamado desde este sitio a entrarme por las genealogías políticas de ninguna provincia de España, ni a escudriñar el por qué y el cómo de la actitud del de más allá o del de más acá; ni me corresponde, desde el banco azul, delante de los hechos relatados por el señor Sediles, pronunciar una palabra acusatoria, una condenación anticipada, ni una opinión personal que pudiera significar una declaración de nuestra actitud, de nuestra resolución y de nuestra honradez personal, porque iría ella misma implicada en este asunto si, por una manera o por otra, por una consideración, fuere la que fuere, grande o chica, política o moral, de Gobierno o no de Gobierno, nosotros desviásemos en este particular ni la marcha de la Justicia, ni el peso de las sanciones, ni el fallo último de la opinión pública, que acabará por tener que dar la razón a quien la tiene, que en este caso, en último resultado, es el interés supremo de la República."

Els socialistes, disposats a defensar la República contra el lerrouxisme

La Comissió executiva del partit socialista ha fet públic el següent interessantissim manifest, que els republicans autèntics sabran apreciar en el seu just valor:

"La situación política creada por la obstrucción parlamentaria a que viene entregándose la minoría radical obliga a la Comisión ejecutiva del partido socialista a dirigirse a todas las colectividades del mismo y a la opinión pública en general para esclarecer de modo inequívoco nuestra conducta y fijar claramente nuestra actitud.

Fieles al consejo que en su histórico manifiesto comunista estamparon Marx y Engels recomendando al proletariado "luchar de acuerdo con la burguesía siempre que ésta actúe revolucionariamente contra la Monarquía absoluta", y en cumplimiento de un mandato del programa mínimo del partido socialista español, entre cuyas aspiraciones inmediatas figuraba en primer término la abolición de la Monarquía, cooperamos juntamente con la Unión General de Trabajadores al movimiento revolucionario que sirvió para derribar el trono de Alfonso XIII. Con quienes nos requirieron para realizar esa obra histórica hubimos de convenir previamente un programa de reformas políticas y sociales que constituyó la única base del pacto entre las agrupaciones republicanas y nuestro partido. Ni siquiera en garantía de su cumplimiento reclamamos participación alguna en el Poder. Cuando ciertos elementos de los llamados a intervenir en la revolución exigieron que nuestros representantes en el Comité revolucionario formasen parte del Gobierno provisional aceptamos ese compromiso sin formular indicación alguna respecto al número ni a la calidad de los puestos que se nos asignasen. Posteriormente, al reemplazarse aquel Ministerio, la persona encargada de substituirlo estimó indispensable que no se interrumpiera nuestro colaboración, y nosotros se la ofrecimos con la misma incondicionalidad. Ni en el seno del Gobierno ni en el Parlamento, a lo largo de estos dos años de régimen republicano, han pretendido los ministros o diputados socialistas imponer solución alguna que no figurase entre las aprobadas por el Comité revolucionario y que constituyeron compromiso de honor para todos. Por el contrario, siendo el partido socialista el de ideario más radical, con diferencias esenciales respecto a los postulados del republicanismo, le ha correspondido a él extremar la transigencia, replegarse, constreñirse en sus deseos, para llegar al punto de transacción que en distintos órdenes significa la ley constitucional y para hacer viables rápidamente otras disposiciones legislativas que la República necesitaba y necesita para su consolidación y defensa. Nadie de cuantos estuvieron inmplicados en la revolución puede acusarnos de haber tenido exigencias de ese linaje ni de ninguno otro, y quienes se entregan a la crítica de algunas de esas leyes, falseando sus resultados o exponiéndolos con desmesurada hipérbole, han de olvidar que se comprometieron solemnemente en el Comité revolucionario a implantarlas, que las aprobaron en Consejo de ministros sin discrepar siquiera en los detalles y que las sancionaron después con sus votos en las Cortes.

En contraste con esa posición insólita, hemos de proclamar que nuestra lealtad ha sido correspondida sin reservas ni vacilaciones por los partidos republicanos que participan actualmente en el Gobierno. El contraste es más vigoroso cuando el lerrouxismo, por procedimientos que la democracia repugna, pretende impedir el normal funcionamiento de las Cortes. La obstrucción parlamentaria ordenada por el señor Lerroux, no contra un proyecto de ley determinado que estime dañoso, sino contra todos, sean cuales sean, parézcanle buenos o parézcanle malos, significa el sabotaje de la República y constituye una actitud francamente facciosa. Estimamos muy grave semejante proceder y señalamos su gravedad a la democracia española, porque de que se frustre o prospere

—Amic, que anem a tancar les portes!

—Molt bona idea. Ja començava a tenir fred.

(De "Ric et Rac", de París)

tan torpe empeño depende el que la vida pública en nuestro país pueda o no desarrollarse dentro de la legalidad y del orden.

Varias son las explicaciones que de tales métodos antirrepublicanos se dan; pero parece la más exacta y autorizada de todas la de que obstruyendo el régimen parlamentario se aspira a eliminar a los socialistas del Poder.

No hay frente a un programa político otro programa, frente a unas soluciones gubernamentales, otras distintas; no hay más que eso: el veto a los socialistas. Pues bien: el partido socialista, representante de la clase obrera políticamente organizada, tiene como misión luchar sin tregua por sus principios, y acepta con preferencia para esa lucha los procedimiento democráticos, siempre que los vea debidamente garantizados. ¿Se pretende que la República nos cierre ese camino? Semejante insensatez sólo cabe explicarla por la inconsciencia rectora de un conglomerado entre cuyos heterogéneos componentes podemos los socialistas españoles distinguir en pintoresca amalgama a enemigos nuestros tan clásicos como monárquicos y anarquistas de ayer: que forman hoy en la misma aleación y se amparan bajo un solo rótulo. Al avenirnos nosotros a participar del Poder en días duros y críticos no hemos renunciado a aspiraciones ideales, en cuya propaganda no cejaremos cuando las circunstancias nos liberen del compromiso de contribuir desde el Gobierno al afianzamiento de la República. Pero si el pago a nuestra lealtad es la infracción de normas fundamentales de la democracia, imposibilitando el normal funcionamiento de las instituciones republicanas, no sólo nos consideraremos víctimas de una agresión injustificada que nos obligará a defendernos de modo adecuado, sino que nuestro ánimo quedará vencido por la sospecha de que si en un futuro más o menos próximo se adscribiera a nosotros la mayoría del país, patentizándolo en las urnas, no se reconocerían nuestros derechos, porque habría para la legalidad de entonces el mismo irrespetuoso desenfreno de ahora, o quizá mayor, ya que si se ataca a fondo al sistema parlamentario, piedra angular de la República, a cuenta solamente de lo que en las Cortes se ha denominado "incrustación socialista en el Gobierno", hay motivos para suponer la centuplicación de ese desenfreno en el caso de asumir plenamente los socialistas la gobernación del Estado, con amplitudes de programa muy superiores a las que constituyen el actual plan gubernativo.

He aquí, mirando al porvenir, el delicadísimo problema planteado por el partido radical, sin pararnos a examinar los desastrosos efectos morales que está produciendo ya la desatinada actitud de las huestes del señor Lerroux, dentro y fuera del país, ante la democracia universal, que con viva simpatía viene siguiendo los primeros pasos de la República española, encaminados hacia una vasta y honda libertad, mientras dos terceras partes de Europa se hallan aprisionadas por las garras de la dictadura.

Como demócratas y como socialistas, como españoles y como internacionalistas, estamos resueltos a defender briosamente el régimen republicano que contribuímos a implantar, y que España quiere limpio de vicios y corruptelas. Esa limpieza puede empañarse por la actitud en que se colocan los titulados radicales, actitud que deben repudiar cuantos sinceramente amen la República. Sólo así se podrá impedir que ésta, al consentir la deshonra del sistema parlamentario, se niegue a sí misma. Al partido socialista le interesa mantener la pureza del régimen, ya que en ella cifra su anhelo de que la legalidad no estorbe la realización de sus designios políticos. Por eso apelamos hoy, seguros de su justicia, a la conciencia pública del país.

Madrid, 23 de febrero de 1933.—Remigio Cabello, vicepresidente, y Enrique de Francisco, secretario general."

La represa de sessions al Parlament de Catalunya

"La Publicitat" posa el següent comentari a la reobertura del Parlament català, en la nova etapa legislativa iniciada dimecres passat:

"Després d'un parèntesi de tres setmanes, avui el Parlament de Catalunya reprendrà les tasques legislatives. L'interès d'aquesta etapa parlamentària serà extraordinari, perquè el tema de les deliberacions és transcendència positiva per a la futura vida interna de la Catalunya autònoma. Els diputats catalans es disposen a establir la llei fonamental que haurà de regir el mecanisme de la política del país, la llei dita Constitució interna de Catalunya. Ca un sentit polític ben feble, una intuició vaga de tot allò que constitueix la vida pública d'un poble per comprendre la importància i l'abast de les qüestions que s'articulen sota aquest enunciat. Es clar que en molts aspectes la iniciativa catalana està condicionada pels preceptes de la Constitució de la República; així i tot, però, resta una quantitat de problemes d'ordre interior capitals prou considerable perquè la tasca i les responsabilitats dels legisladors siguin ben feixugues. Són totes les facultats que el reconeixement de l'autonomia ens assigna en l'ordre polític interior, que cal coordinar segons els principis liberals i les pràctiques democràtiques; i són els drets que la República ens reconeix com a ciutadans de Catalunya, que han de conjugar-se en benefici de les nostres necessitats collectives, i això ha d'ésser obra de tots els catalans.

—Avui no he menjat, senyor.

—Ho sento, germà, però només porto bitllets grans.

—Paciència; aniré al Ritz.

(De "Le Petit Journal", de París)

Avui serà llegit el projecte de llei que el Govern de la Generalitat ha fet seu; aquest projecte, però, és el resultat d'una collaboració començada a la Comissió Jurídica Assessora, en la qual coincidiren homes de significació política diversa. Aquella collaboració, imposada per un instint polític molt segur, era el reflex de la complexitat que ha d'emmotllar i fer viable una norma d'aquesta transcendència; no podrà sorprende ningú si a l'hora de donar-li la forma definitiva seguim amb un interès particular les deliberacions i donem el nostre parer cada vegada que ens semblarà oportú. El silenci o el desdeny en aquests moments seria una inhibició que ens fóra intolerable com a patriotes, i no ens la sabríem perdonar mai.

Volem creure que després de tants dies com la majoria parlamentària s'ha pres per preparar-se haurà arribat a un acord en aquelles qüestions que determinaren la primera crisi del Govern de Catalunya. Ignorem la fórmula de transigència adoptada en la qüestió de la delegació de poders que originava les discrepàncies que comentàrem quan era hora; la lectura del projecte ens situarà d'una manera exacta, i ens farà possible el comentari, que avui podria ésser injust i incongruent. Al costat d'aquesta qüestió, que esperem que serà fixada d'acord amb les més altes conveniències de Catalunya, se'n planteja una altra de tanta o més importància. Aquesta qüestió és la possibilitat de dissoldre el Parlament.

Amb el règim actual el Parlament és la font de tota la jerarquia política de Catalunya; cap autoritat per damunt seu, perquè és la representació autèntica i directa de la voluntat popular. Malgrat aquesta executòria insuperable, com que el Parlament és elegit per un nombre d'anys determinat, no és impossible que a causa d'esdeveniments rebels a qualsevol previsió es doni el cas que el Parlament, molt abans d'haver extingit el seu mandat, es trobi visiblement divorciat de l'opinió que l'elegia. Aleshores aquell poder justament obtingut podria convertir-se en un poder tirànic, perquè no respondria ni de bon tros a la voluntat de la majoria; caldria, doncs, dissoldre'l i designar els que l'han de substituir legítimament. I així sorgeix el conflicte. ¿Qui dissol el Parlament i com se sap que s'ha de dissoldre? El president de la Generalitat no pot fer-ho, perquè és la criatura del Parlament, que l'ha elegit; aquesta iniciativa del president el faria incompatible amb els que l'haurien elevat a la presidència de la Generalitat, i aleshores el Parlament, abans de deixar-se dissoldre, votaria la destitución del president, perquè té facultat per fer-ho.

¿Qui ha d'exercir aquesta funció rectora? El poble, mitjançant el referèndum. Però el referèndum, ¿qui el decreta? La resposta és àrdua i pot orientar-se en diversos sentits. Sembla, però, que el projecte s'inclina a reconèixer el dret d'iniciativa a qualsevol partit que en la darrera consulta hagi obtingut un nombre de vots equivalent a un tant per cent dels cens que la llei fixarà. Admesa la iniciativa, per a realitzar-la caldrà que votin a favor d'ella un altre tant per cent determinat, molt superior a l'anterior; si el resultat es decantava pels que el desitgen, aleshores el Parlament seria dissolt automàticament.

Es clar que contingències d'aquest ordre no es poden produir amb freqüència, però són perfectament possibles, i n'hi ha prou d'admetre'n la possibilitat per a dedicar-los l'atenció que es mereixen. No fem cap suggestió; hem enumerat simplement dues qüestions capitals: la delegació de poders i la dissolució del Parlament, per donar idea de la tasca que avui emprendrà el Parlament. Altres punts d'importància no menor seran objecte de debat en les sessions que es preparen. En totes elles es concentrarà l'interès del públic, perquè no n'hi ha ni una que no afecti un aspecte vital de la nostra vida autonòmica.

La Publicitat
diari català
informacions completes, articles dels millors escriptors.
Seccions especials de Política, Arts, Literatura, Música, Ràdio, Finances, Esports, etc., etc.

SASTRERIA F. VEHILS VIDAL
7, Plaça Universitat, 7 - Direcció: M. PELLICER
Rebuda la primera col·lecció de novetat del país i l'estranger, per a aquesta temporada de primavera
PREUS LIMITATS

PER AL GOVERNADOR I EL CAP DE POLICIA DE BARCELONA

Seguim esperant amb confiança...

No hem d'amagar la nostra inquietud — augmentada per noticies d'ordre particular que hem recollit — davant l'atemptat de caràcter social de què dies enrera foren victimes l'encarregat i un xòfer de la fàbrica Nubiola, que costà la vida al primer i greus ferides al segon.

Dos obrers caigueren—¿per començar una etapa tràgica de la història barcelonina?—en ple carrer, ferits pels dispars d'un grup de pistolers. Un conflicte de treball plantejat temps enrera a la fàbrica, i la posició adoptada per l'esmentat encarregat, en relació amb determinades tendències dominants dintre alguns Sindicats, han estat, pel que sembla, la causa de l'atemptat.

Aquest fet, gravissim, i d'altres que, en tots els ordres, venen realitzant-se cada dia a Barcelona, la majoria de tipus social, ens obliguen a cridar novament l'atenció de les autoritats, especialment del senyor governador i del cap superior de policia.

Costi el que costi cal intensificar els serveis d'investigació i de vigilància. Els atracaments, els assalts a ebenisteries, els actes de sabotatge, les coaccions i, finalment, ara, aquest atemptat, són massa freqüents a la nostra ciutat perquè sigui suficient l'atribuir-los a un estat general de la crisi econòmica. Alguna cosa d'això hi ha, evidentment. Però hi ha també una falta d'organització i sobretot de rendiment de la policia de Barcelona. Ho hem dit moltes vegades i hem de repetir-ho. I que consti que no és pas una pura opinió nostra. El propi cap superior de policia de Barcelona, en prendre possessió del seu càrrec, reconeixia a la nostra ciutat l'existència de perillosos focus de delinqüència que calia liquidar.

Per ara, pesi a la bona voluntat demostrada per les autoritats governatives, no s'ha notat variació sensible a Barcelona. L'atracament segueix essent a l'ordre del dia. L'assalt a tallers d'ebenisteria és ja una noticia diària en els periòdics. Del robatori no en parlem. Sabem que en els baixos fons socials la reunió és fàcil fins a no oferir cap perill. Molta gent va armada sense permís per anar-hi. S'escorcolla poc. Es juga. Dies enrera fou descoberta una partida de joc en un cabaret situat en plenes Rambles. S'ha posat de moda l'atracament als xòfers taxistes, la majoria dels quals, segurament, no disposen de permís d'arma. En fi, no hem pas d'enganyar-nos, Barcelona no és precisament, per al ciutadà pacific, un paradís.

Amb sinceritat, creiem que si no completament, podria reaccionar-se una bona part d'aquest estat de delinqüència que pateix Barcelona.

No és, només, com a ciutadans de Barcelona que insistim sobre aquest punt. Es també com a catalanistes i com a republicans. Hem arribat a un punt en què s'aprofita tot per a fer-ne una arma contra el règim. Des del fet politic de gran envergadura fins al minúscul robatori d'unes peces de tela, tot es converteix, per als enemics del règim democràtic, en un argument per a atacar-lo. La vella Premsa monàrquica s'ha convertit en un portantveu meravellós de totes les incidències —que existien ahir i han existit sempre—de la vida nacional. El cas és produir la sensació que el país està abocat a l'anarquia i al que ella en diu el caos i la misèria. I bé: cal que les dretes monàrquiques no puguin aprofitar ni aquest pretext de l'ordre públic per a continuar la seva campanya de desprestigi contra la República.

Una policia ben organitzada, amb normes severes i concretes d'actuació, amb aptitud personal per desenrotllar-la, amb consciència del seu deure i amb afecte al règim que la impulsa i la paga, pot acomplir aquesta missió. La d'acabar, alhora, amb un estat intolerable de delinqüència i amb una campanya dels enemics del règim. Seguim esperant, del governador civil i del cap de policia de Barcelona, de la capacitat i del patriotisme dels quals estem convençuts, que s'acabi d'una vegada per sempre amb un estat de coses insostenible per Barcelona.

La «coco» a Barcelona

Inquietud al mercat. / En pocs dies la «mandanga» ha pujat de preu d'una manera escandalosa

per JOAN BRUGADA

III

El mercat de "mandanga" de Barcelona se sent inquiet. No tot en ell és normal. Feia temps que les coses anaven de la manera més corrent d'aquest món, i, de sobte, comença a passar quelcom que agita de manera desacostumada als "respectables" senyors que viuen del negoci de manera "honrada", exposant-se a anar a presidi, com deia un honorable senyor que es dedicava a negocis per l'estil. Sense saber com ni de quina manera, els agents de l'autoritat s'han sentit avergonyits que les coses passessin de la manera més normal davant dels seus ulls sense veure res, i, indignats, han inquirit i perseguit.

—"Dentro de poco un gramo de cocaína ha de valer veinte duros" —sabem que ha dit algú que pot dir-ho. I han començat a caure victimes que paguen, o la seva imprevisió o la seva excessiva confiança.

—Sí, però tot ho paguem els petits, els desgraciats que no disposem de milers de pessetes per fer el negoci en gran. Vet ací Aquells tenen diners per esperar que passin les males tongades. Nosaltres, no. Hem de tirar endavant vingui el que vingui i hem d'atenir-nos a les conseqüències —diu un petit "negociant".

El negoci no té entranyes, diuen els nostres senyors Esteves. I això és igual en tots els ordres de la vida. Si un botiguer de vetes i fils o un adroguer qualsevol, tan bon punt nota que minva l'oferta de productes al mercat, augmenta el preu sense pensar-s'hi gaire, imagineu què ha de fer el negociant de coses com la cocaïna que pot dur un home a presidi. Això ha passat en el mercat de "mandanga" de Barcelona. Alguns negociants de categoria mitjana han caigut a mans de la policia i això ha esverat als demés i tot seguit s'ha notat. Els comerciants que tenen necessitat de vendre o més audàcia, com passa sempre en semblants casos, com feien al temps de la guerra els que tenien pit per passar frau als països beligerants, en adonar-se del retraïment general de venedors s'han aprofitat per apujar la mercaderia un cinquanta i en alguns casos fins un cent per cent.

I les pobres víctimes, els consumidors, sempre és igual: si volen "mandanga" no tenen més remei que pagar-la al preu que volen aquests comerciants desaprensius i que no tenen entranyes.

Com enyoren

Aquells temps venturosos dels principis de la guerra

en que a Barcelona el prendre cocaïna era cosa d'una minoria selecta!

Sí, amics. Va haver-hi un temps a Barcelona en que polsar cocaïna era cosa d'uns pocs escollits i, en aquell temps, la cocaïna no era, com ara, un producte de mal adquirir ni tampoc era un producte que de la mateixa manera que el vi i la cervesa als Estats Units tingués una brigada de policia especial dedicada a la seva persecució.

Venturosos aquells temps! Un bon aficionat podia, si era un xic arriscat i no tenia massa escrúpols, obtenir "mandanga" a preus ridículs i per adquirir-la no havia de fer com fan a les pellícules de lladres i serenos. No tenia necessitat d'aprendre cap consigna, ni tenia d'exposar-se a que un "estafador" li donés gat per llebre, venent-li àcid bòric a pes d'or. N'hi havia prou amb acostar-se a un taulell d'algun establiment potser acreditat i amb una capseta i molt poques pessetes podia aconseguir més cocaïna que ara amb deu duros.

Eren aquells temps dels primers anys de la guerra, que, amb l'espionatge i el joc, tantes novetats ens varen portar a Barcelona. Llavors, diuen els enterats, el nostre districte cinquè, que encara no era xinès, que era tan solament el dictricte cinquè de Barcelona, donava gust de veure.

—Era cosa fàcil de guanyar-se la vida—ens diu el nostre interlocutor amb un punt de melangia a la veu.

—Els diners corrien a cabassos. Uns diuen que era a causa de l'espionatge, altres diuen que era gràcies a que llavors deixaven jugar. Jo la causa no la sé, però si que us diré que per ací mai han corregut tants quartos. Després varen començar molts a moralitzar, i, ja ho veieu. Aquí no es guanya la vida ningú. Tota la gent de la vida els enyora aquells temps. Esteu-ne segur.

—La moral!, la moral! ¿Es que esteu segur de que mai ningú hagi viscut de moral? Jo he tingut temps de sobres de conèixer gent d'aquesta que sempre parla de moral a tort i a dret, i, creieu, no us en fieu massa. Jo mateix, ¿que us penseu que no he estat mai això que en diuen una persona decent? Sí que ho he estat.. Però eren moltes les vegades que no sabia de què menjar.

Però jo del meu conegut d'un dia no en volia pas sermons morals, a l'inrevés. El que volia d'ell ja ho tenia. Saber com anava el mercat de la "mandanga", del qual era un dels coneixedors.

Ell parla així per la confiança que té amb el seu interlocutor, no per ell mateix sinó per la persona que li ha presentat. Altrament, malgrat el cinisme que mostra en la seva conversa, si no fos la confiança, el veuríeu fer protestes d'home honrat a no poder més.

I té tota la raó des del punt de mira dels seus interessos. Ell no és cap comerciant de "mandanga" més aviat els té tírria, perquè són els explotadors, però, va ésser dels que en aquells temps enyorats varen ésser dels primers d'adoptar els vicis o costums que portaven aquella allau d'estrangers de tota mena, que, fugint dels pa·sos en guerre trobaren un bon camp d'operacions a la nostra ciutat.

Era per aquells temps que molts "provincians" d'Europa, de casa, es donaven a aquestes coses perquè havien sentit a dir que a fora era cosa corrent. Literats, artistes i elegants de l'època ho posaven de moda i era de bon gus tseguir-la. Aquell que s'estimés un xic havia d'haver provat la cocaïna i algunes coses canalles que venien dels barris internacionalment coneguts de París. Calia modernitzar Barcelona. Varen conseguir-ho. Llavors prenien cocaïna i whisky quatre snobs. Ara, de whisky en prenen fins els saltataulells i de cocaïna en pren tota una joventut que de mica en mica es va emmetzinant.

Va més, però, que no fem de moralitzadors. Es pensaria el que ens ha fet de guia per una estona, si llegís el que escrivim, que volem ésser com aquells moralitzadors de qué ell ens parlava.

Un negociant «honrat» i de categoria

Com ja diem abans, el negoci s'ha fet un xic difícil aquests darrers dies i els proveïdors no es deixen veure tant. D'aquesta circumstància se n'aprofiten els més audaciosos. Els que venen a la menuda, si volen cocaïna, l'han de pagar a preus exorbitadament cars. D'això se'n ressenten les relacions comercials amb els seus clients habituals. I com que el preu augmenta en proporcions geomètriques, el pobre consumidor no té més remei que pagar cinc o sis duros per un mal polsim de "mandanga", i menys mal encara si no l'enreden i la meitat no és àcid bòric.

Per uns dies, dels llocs normals de mercat han desaparegut la majoria dels negociants. El pànic ha pogut més que les ganes de lucre. Però, com en totes les coses ,resten encara els que ja fets a guanyar-se la vida amb això no tenen més remei que exposar-se o bé aquells que, com ja he mdit ,tenen prou audàcia per continuar treballant.

I d'aquests és en X... No sé el seu nom. Conec la seva existència però no sé com se diu. Cal dir que si el conegués tampoc segurament el diria. No és la meva feina delatar a ningú. Per altra banda és possible que si sabés algun nom d'ell no fos tampoc el seu. En el "món de la vida", com diuen ells, són pocs els que van amb el seu nom real. No n'hi ha ni un que no tingui el seu àlies.

Aquest individu de qui avui vull parlar-vos és, segurament, el principal proveïdor de "coco" als que en venen als comerciants mitjans. Ell, això sí, no fa operacions de menys de quaranta grams. En cocaïna això no és pas una operació despreciable. Tot seguit pugen uns centenars de pessetes i més ara que la manca de concurrència l'ha deixat gairebé exclusivament amo del mercat. No us peuseu pas, però, que X... operi com aquells desgraciats que fa dues setmanes varen caure a mans de la policia. Aquella manera de treballar, diu ell, que es propi dels que no saben apreciar la diferència que va d'un negociant de pellícula a un de debò.

—Pensen, diu, que llogant un pis, comprometent-se amb mitja humanitat, havent de donar diners a vigilants, coneguts i amics, es pot fer negoci .El negoci així és una ruïna. No dóna per res. Tot se'n va pagant gent perquè calli. L'home que no sap fer el negoci ell tot sol, que plegui. No deu saber com el fas ni la dona.

I així mateix ho fa. Com tot home de la seva mena que s'estimi, té una dona més o menys com cal que és la seva amiga, la seva dona. Ell també hi tracta amb la droga. Però només en ven a alguns amics i, de tant en tant, en polsa una mica. També li agrada l'alcohol fort. Per això fa bé X... de prendre precaucions. Una dona és difícil que guardi un secret, però una dona que begui i que li agradi de tant en tant polsar la "mandanga", no és de massa confiança ni per les persones que estimi.

X... no té sorges coneguts. Els seus clients ja ho saben. Els taxistes de Barcelona, sense saber-ho, són els seus millors col·laboradors. Qui vol ésser client seu ja sap que la seva confiança és molt limitada. El fa pujar a un taxis, el porta a algun lloc que mai és el mateix, ni per cada client ni per cada vegada i, al cap de poca estona, amb un altre automòbil es presenta ell amb la mercaderia. Amb la mercaderia davant, el client deu donar els diners a tocar i tocar. Si no, no hi ha negoci. Els amics són una cosa i el negoci és una altra.

No penseu pas que X..., malgrat aquestes precaucions, vengui "mandanga" al primer que n'hi vulgui comprar. Es molt tocat i posat en el negoci. Els clients vells i prou. Si en serveix algun de nou és a canvi de moltes garanties i moltes precaucions.

Això sí. X... és un dels negociants més estimats i respectats per la seva seriositat en el negoci. Podeu confiar-li fins la cartera, diuen els que el coneixen. No us enganyarà mai. El seu nom és la millor garantia que no us enrederan. La mercaderia que compreu a ell podeu pujar-hi de peus, és de primera qualitat. Podeu, sense cap mena de por, posar-hi un cinquanta per cent de barreja. Es molt honrat. Dóna gust de tractar-hi. En corren pocs com ell. ¡Està tan perdut el nostre negoci!, us diuen apesarats els iniciats. Es dóna tant a què els pocavergonyes es vulguin aprofitar de que no els pugueu denunciar si us fan alguna ensedada...

X... deu estar fent-se la barba d'or, ens diu un. Es pot dir que és l'únic comerciant de categoria que treballa.

El senyor Ruiz Ponseti és l'animador del Parlament. No podem fer-hi més però ens resulta d'allò més simpàtic i divertit.

L'altre dia, en aixecar-se a darrera hora de la tarda per a dir mal dels zeppelins, un diputat de l'Esquerra va abandonar el saló de sessions dirigint-se de dret cap el guarda-roba.

Un periodista d'aquells que es pelen de fred pels passadissos va preguntar-li:

—Què? ja s'acaba això?

I el diputat que marxava, sense deturar-se, contestà tot seriós:

—No, encara. Però no trigarà gaire. Ja fan la peça...

El senyor Ruiz — que no s'enfadi si avui parlem massa d'ell, un dia per cada ú—va fer un llarg i documentadíssim discurs contra la construcció de l'aeroport i d'una manera especial contra el port de zeppelins.

Digué, entre altres coses, que l'anar massa de pressa — referint-se als mitjans de comunicació—no tenia cap eficàcia pràctica. Afirmà que els grans transatlàntics ràpids han provocat la fallida de les companyies que els explotaven i negà al zeppelin altra utilitat que la bèl·lica. Durant una bona estona parlà contra la velocitat dels transports moderns i un periodista, dalt de la tribuna, comentà:

—Aquest home es veu que encara va en tartana...

Es molt corrent trobar persones que sense saber el francès o l'anglès, pronunciïn en el curs d'una conversa, correctament, els mots Shakespeare, Saint - Saens, Oscar Wilde o Hollywood, perquè els han après de pronunciar d'oïda com es diu en termes musicals dels que no saben de nota i toquen. De vegades, però, hom rellisca que no se n'adona i després d'haver fet un magnífic paper de poliglota, hom fa una planxa.

El senyor Ruiz Ponseti —el qual, per cert, ens consta que coneix diversos idiomes — va pensar segurament amb això l'altre dia al Parlament, quan en referir-se a un enginyer txecoslovac va aclarir:

—...el nom del qual no m'atreveixo a pronunciar.

Ho trobem molt bé. La prudència és una bona companya. I és imprudent barrejar al mig d'un discurs, un nom, per exemple: Miloschiobrenovitch, que sempre és un exabrupte.

Quan el president de la Cambra va cedir la paraula al senyor Casanoves, president de la Comissió de Constitució i aquest va demanar a la Cambra l'ajornament de la discussió del dictamen per a l'endemà, els periodistes van trametre ràpidament una quartilla de regraciament al senyor Casanovas perquè els feia plegar a bona hora.

Signaven aquella quartilla, periodistes de totes categories i tendències i el senyor Casanovas va rebre-la molt satisfet.

L'endemà, el senyor Vallès i Pujals, decidit també a rebre l'homenatge de la premsa, va fer el mateix quan el senyor Companys li cedí la paraula per explanar la seva interpellació. Però no li va sortir bé. La Cambra acordà continuar la sessió i el senyor Vallès i Pujals es quedà sense homenatge, amb la natural satisfacció del senyor Casanovas, que anava dient:

—I després, que diguin que jo sempre arribo tard...

Un mot molt grat al senyor Espanya quan vol dir allavors o aleshores: "allesòrens".

Una frase del mateix orador, en defensar el dictamen de la Comissió:

—La voluntat popular del poble...

El senyor Comorera va pronunciar, el divendres, un excellent discurs. El millor, innegablement, que ha pronunciat en aquest Parlament la minoria socialista.

Tan bo, però, com el discurs de Comorera eren les acotacions que hi feia la seva minoria, representada globalment pel senyor Ruiz.

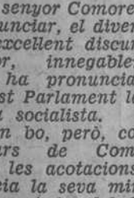
—Molt bé!

—Això mateix!

—Bé, noi.

I per últim, quan el senyor Comorera pronuncià el "res més" de ritual:

—Has deixat el projecte de cos present...

Des que el Parlament de Catalunya existeix — ens referim al Parlament actual — només una vegada hem vist aplaudir tota la Cambra. Va ésser dijous passat, en acabar Rovira i Virgili el seu discurs en defensa de la llengua catalana. Va aplaudir l'Esquerra i van aplaudir els senyors Ventosa i amics.

No ho diem perquè tingui una gran importància, sinó a títol de curiositat. Rovira i Virgili ha estat l'únic diputat, fins ara, que ha provocat, en el curs dels debats, un aplaudiment unànime. I posats a registrar curiositats, hem d'afegir que fins ara l'orador que ha provocat primer la rialla, també unànime, ha estat el senyor Ruiz. Va ésser quan per a parlar dels honors militars al President, va posar-se a llegir el "Tratado del perfecto cuota" i va interrompre la traducció en arribar on deia "armas al hombro".

El senyor Martinez Domingo, amb aquell posat beatific que té al saló de sessions, no sembla pas aquell alcalde arrogant i enèrgic que l'any 1917 va fer famosa la frase: "...m'estimo més ésser ciutadà lliure de la lliure Barcelona".

Vist des de la tribuna, fa l'efecte d'un vell verd a primer rengle de butaques d'un music - hall. Riu com un àngel quan els seus companys de minoria i els de la majoria s'increpen i no podeu menys de veure en ell, més que un diputat, un "bon vivant" que va a passar la tarda al Parlament en lloc d'anar al cinema.

Les aparences, però, no enganyen. Segons hem descobert, el senyor Martínez Domingo no tan solament no sembla de la Lliga, sinó que no ho és. L'altre dia ho deia ell en veu molt baixa a un amic, amb aquell to que acostumen emprar els senyors de compromís quan expliquen un "salt":

—Es que jo—sap?—no en soc de la Lliga. No n'he estat mai...

I fent l'ullet afegia:

—Jo no tinc cap culpa si ells s'ho creuen i em voten...

PICK-UP

Subhasta Oficial Extraordinària

dedicada exclusivament a objectes d'art, pintura antiga i moderna (col·lecció importants de Cusachs, Serra, Mir i altres firmes conegudes), ceràmica, coures, draperies i armes antigues, etcètera,

PEL AL DIJOUS DIA 2 DE MARÇ
a les 12 del matí
TOT AL MILLOR POSTOR
HOTEL MUNICIPAL DE VENDES
PELAYO, 8

Des d'avui, dilluns, dia 27, estarà oberta l'exposició dels esmentats objectes

INSISTIM

¿I aquella circular del Bisbe de Barcelona?

Ens dol haver d'insistir sobre un afer desagradable com el de la circular que el doctor Irurita, Bisbe de Barcelona, cursà amb data 28 de gener.

Però hem de fer-ho. La nostra denúncia—que fou comentadíssima i reproduïda per un extens sector de Premsa catalana i espanyola—no ha estat fins ara recollida per qui havia de fer-ho.

La nostra denúncia... No era un petit cas banal el que posàvem a coneixement de l'autoritat governativa encarregada de sancionar-lo. Era el cas de la primera autoritat eclesiàstica de Barcelona que ecitava els seus feligresos a la rebel·lió—no estamos dispuestos a acatar las leyes...—i es posava fora de la Llei de la República.

Hem d'insistir en la nostra denúncia. No ens mena cap sectarisme ni cap antipatia. Ens mena el desig que es faci justicia estricta. Quan les extremes esquerres s'han posat fora de la llei, hem demanat amb energia que fossin castigades. Ara, que s'hi posa el màxim representant de les extremes dretes, hem de reproduir la demanda.

Hem de reproduir-la i hem d'esperar, confiadament, que serem atesos. Es necessari que la República doni la més clara sensació justiciera. Per a tots. Per a les dretes i les esquerres. Es l'únic camí per a aconseguir el respecte i l'equilibri del règim.

Sinó, ¿amb quina autoritat moral podrem, demà, aplicar la Llei a uns si no l'havem aplicada abans a uns altres que s'han sortir d'ella, amb el doble agravant de la seva personalitat individual i de la seva alta jerarquia eclesiàstica?

Provocar problemes? No. Els problemes es provoquen amb la parcialitat, amb l'energia a mitges, amb la llei que no sap ésser la llei de tots, amb l'autoritat que no pesa igualment sobre tothom.

Per molt que ens dolgui, per moltes injustes acusacions de sectarisme que se'ns puguin fer, recordem a l'autoritat governativa que el dia 28 de gener el Bisbe de Barcelona va fer pública una circular perfectament facciosa.

Optimisme

La salut de don Jaume Carner

Es amb veritable joia que podem donar avui als nostres lectors la notícia que la salut del nostre illustre amic don Jaume Carner, ministre de Finances de la República, ha entrat en període de franca millora.

La delicada afecció al coll, que fou diagnosticada pels metges en els darrers dies de la penúltima setmana, que patia el senyor Carner, motivà l'immediat ingrés del pacient a l'Institut Policlínic de la nostra ciutat, on, sota la direcció del Dr. Sanchis, fou sotmès ràpidament a un enèrgic tractament que combatés el mal.

El passat dimarts, i pel facultatiu esmentat, secundat pel Dr. Vila Abadal, fou practicada al senyor Carner una intensa intervenció radiològica a la zona del coll malalta. El pacient resistí amb serenitat digna del seu tremp la dolorosa prova. La intervenció—per a la qual fou necessari anestesiar el malalt — va ésser iniciada a dos quarts d'una del migdia i acabà prop de les tres. La forta complexió física del malalt resistí magníficament la intervenció i les inevitables molèsties conseqüents. A les poques hores es notaren els resultat de la intervenció, fin al punt que molt aviat, a despit de la delicadesa del mal, hom pogué mostrar-se optimista en relació amb l'estat general del senyor Carner.

En els dies successius s'anà accentuant la millora, i aviat els facultatius van poder autoritzar el malalt a prendre aliments. Avui, al cap de vuit dies, l'estat en què es troba Don Jaume Carner és excellent i s'ha allunyat tot perill. La forta complexió del pacient ha fet que la milloria s'accentués potser amb més intensitat del que creien els mateixos facultatius que l'han assistit, i avui creiem poder anunciar als nostres lectors que Carner podrà abandonar dintre breus dies la Clínica, per a sotmetre's, aleshores, a una cura de repòs i de calma que el torni a la plenitud de la seva salut.

En el curs d'aquests dies han estat a milers les persones i entitats que s'han interesat per la salut del senyor Carner. Recordem que, gal-

JAUME CARNER

rebé a diari, S. E. el President de la República, i l'Honorable senyor President de la Generalitat han demanat detalls del curs de la malaltia del ministre d'Hisenda. Ho han fet igualment, amb extraordinari interès, el senyor Azaña i tots els seus companys de Gabinet, gran nombre de diputats, els consellers de la Generalitat, President del Parlament català, alcalde de Barcelona, ambaixadors de la República, general Batet, representants d'entitats econòmiques, artistes, periodistes, particulars, que han demostrat l'alta consideració que mereix a tots la personalitat de Don Jaume Carner, per tants conceptes admirable.

Nosaltres, que tants motius d'estimació i d'afinitat ideològica tenim per a Don Jaume Carner, fem cordials vots per tal que l'optimisme d'aquests moments en relació amb la seva salut es vegi plenament confirmat i la forta personalitat política i social del nostre illustre amic pugui reintegrar-se aviat, amb la urgència possible, als seus llocs d'activa i poderosa responsabilitat.